

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin yhteistyö

Isohanni, Jonnamari

Tirkkonen, Päivi

2012 Tikkurila

Laurea-ammattikorkeakoulu
Tikkurila

Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin
yhteistyö

Jonnamari Isohanni
Päivi Tirkkonen
Rikosseuraamusalan
koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Huhtikuu, 2012

Laurea-ammattikorkeakoulu
Tikkurila
Rikosseuraamusalan koulutusohjelma

Tiivistelmä

Jonnamari Isohanni ja Päivi Tirkkonen

Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin yhteistyö

Vuosi 2012 Sivumäärä 51

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin toimipaikkojen yhteistyön tämän hetkistä tilannetta ja selvittää onko yhteistyössä kehitettävää kolmannen sektorin toimijoiden mielestä. Opinnäytetyössä selvitettiin nimenomaan kolmannen sektorin näkemystä.

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen. Aineistonkeruumenetelmänä käytimme lomakekyselyä ja analyysimenetelmänä aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Lomakekyselyyn osallistui yhteensä 13 vastaajaa.

Opinnäytetyössämme kerromme Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimistosta ja heidän yhteistyökumppaneista. Lisäksi kerromme yleisellä tasolla yhteistyöstä ja verkostotyöstä.

Tarkempina näkökohtina käytämme Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin välistä vuorovaikutusta, yhteistyön vaikutusta asiakkaaseen sekä kolmannen sektorin toimijan toimintaan sekä toiminnan aiheuttamia ristiriitaisuuksia ja kuinka yhteistyötä voisi kehittää kolmannen sektorin näkökulmasta.

Opinnäytetyömme tuloksissa paljastuu millä tavalla kolmas sektori ymmärtää yhteistyön ja miten sitä voidaan heidän mielestään kehittää. Vastauksista saimme selville, että kolmas sektori kokee yhteistyön kaikenpuolin hyvänä ja vuorovaikutus on sujuvaa. Kaikenpuolin vastaukset olivat suurimmalta osin vain positiivisia ja suorastaan ylistäviä. Vastaaajista löytyy kuitenkin muutama, jotka löytävät kehittämisen kohteita. Kehittämisen kohteet koskevat suurelta osin yhdyskuntaseuraamuspalvelun suorittajia, ei niinkään Kuopion yhdyskuntaseuraamus toimistoa.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tarjota Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimistolle tietoa siitä, minkälaista yhteistyö on tällä hetkellä, minkälainen merkitys yhteistyöllä on asiakkaille kolmannen sektorin mielestä ja miten yhteistyötä voitaisiin kehittää.

Asiasanat: Yhdyskuntaseuraamustoimisto, kolmas sektori, yhteistyö, verkostotyö

Laurea University of Applied Sciences
Tikkurila
Degree Programme in Correctional Services

Abstract

Jonnamari Isohanni and Päivi Tirkkonen

Collaboration between Kuopio Community Sanctions Office and third sector

Year	2012	Pages	51
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to identify the current situation of the collaboration between Kuopio Community Sanctions Office and the third sector and determine whether there is anything to develop in the collaboration in third sector's opinion. The thesis was made especially in the third sectors perspective.

The thesis is qualitative. The data collection method we used was a questionnaire and the method of analysis was data-driven content analysis. A total of 13 respondents took the questionnaire.

In our thesis we tell about Kuopio Community Sanctions Office and their collaboration partners. In addition, we describe collaboration and networking in general.

The more detailed aspects include the interaction between Kuopio Community Sanctions Office and third sector, the impact of collaboration on clients and the operation of the third sector conflicts caused by operation and how the collaboration could be developed in the third sector's perspective.

The results of the study reveal the manner in which the third sector understands collaboration and how it can be developed. We found out that the third sector finds the collaboration to be all in all good and the interaction is fluid. All in all the answers were in most part positive and downright praising. However there were a few who found something to develop. The target of the development was community service clients, not so much Kuopio Community Service Office.

The purpose of this study was to provide information for Kuopio Community Service Office about what state is the collaboration is at the moment, what kind of role the collaboration has for clients in the third sectors perspective and how collaboration can be developed.

Keywords: Community Sanctions Office, third sector, collaboration, networking

Sisällys

1	Johdanto	7
2	Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimisto.....	7
3	Kolmas sektori.....	9
	3.1 Kolmannen sektorin toimijat.....	10
	3.1.1 Päihdepalveluja tarjoavat	11
	3.1.2 Päivätoimintaa ja tuki- ja asumispalveluita tarjoavat.....	11
	3.1.3 Uskonnolliset toimijat	13
4	Teoreettinen viitekehys	14
	4.1 Yhteistyö.....	14
	4.2 Verkostotyö	17
5	Opinnäytetyön toteutus	20
	5.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja tutkimuskysymykset.....	20
	5.2 Tutkimusmenetelmät	20
	5.3 Haastateltavien valinta	21
	5.4 Vastauksien analyysi.....	21
	5.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	22
6	Tulokset	23
	6.1 Yhteistyö.....	23
	6.1.1 Yhteistyö yleisesti.....	23
	6.1.2 Yhteistyö Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa.....	24
	6.2 Vuorovaikutus.....	25
	6.2.1 Yhteistyön ylläpitäminen	25
	6.2.2 Yhteistyön myönteiset puolet.....	26
	6.2.3 Yhteistyön kielteiset puolet	27
	6.3 Yhteistyön vaikutus	28
	6.3.1 Yhteistyön hyöty asiakkaalle	28
	6.3.2 Yhdyskuntaseuraamuksen suorittamisen vaikutus yhteiskuntaan kuntoutumiseen	29
	6.3.3 Yhteistyön vaikutus toimintaan	30
	6.4 Toiminnan ristiriitaisuus ja yhteistyön kehittäminen	30
	6.4.1 Ristiriitaisuus.....	30
	6.4.2 Yhteistyön kehittäminen ja odotukset	31
7	Johtopäätökset.....	32
	7.1 Vuorovaikutus.....	32
	7.2 Yhteistyön vaikutus asiakkaalle.....	35
	7.3 Toiminnan ristiriitaisuus ja yhteistyön kehittäminen	35
8	Pohdinta.....	37

9	Lopuksi	38
	Lähteet	40
	Liitteet	42
	Liite1 Tutkimustiedote	42
	Liite 2 Esitietolomake	43
	Liite 3 Lomakekysely	44
	Liite 4 Karhukirje	50
	Liite 5 Karhukirje	51

1 Johdanto

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tarkastella Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin toimijoiden välistä yhteistyötä kolmannen sektorin näkökulmasta. Tehtävänanto tuli meille suoraan Kuopion yhdyskuntaseuraamustoilta, jolla oli tarve selvittää kuinka heidän kanssaan toimivat kolmannen sektorin toimipaikat kokevat kanssaan tehtävän yhteistyön. Aihetta ei ole tutkittu aiemmin eikä samankaltaista tutkimusta löytynyt muualtakaan.

Tutkimuksemme on kvalitatiivinen eli laadullinen ja toteutamme sen käyttäen aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Aineiston keräsimme kyselylomakkein, joissa oli avoimia kysymyksiä liittyen tutkimuskysymyksiimme. Vastauksia saimme 13, mikä on vajaa kolmannes lähetetyistä kyselyistä. Opinnäytetyömme tavoitteena on selvittää Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin toimijoiden välisen yhteistyön tila kolmannen sektorin näkökulmasta. Tästä muodostuvat tutkimuskysymyksemme, jotka ovat millaisena kolmas sektori näkee yhteistyön tällä hetkellä, millainen merkitys yhteistyöllä on asiakkaalle kolmannen sektorin mielestä sekä millaisia odotuksia kolmannen sektorin toimijoilla on yhteistyöltä ja kuinka sitä voitaisiin kehittää. Teoreettisena viitekehyksenä käytämme työssämme verkostotyötä ja yhteistyötä, jotka sopivat parhaiten aiheeseemme.

Aluksi esittelemme Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kerromme sen toiminnasta yleisellä tasolla. Määrittelemme myös kolmannen sektorin ja esittelemme tutkimukseemme osallistuneet kolmannen sektorin toimipaikat. Tämän jälkeen määrittelemme käyttämämme teoreettiset viitekehykset eli verkosto- ja yhteistyön. Määrittelemme ja tarkennamme tutkimuskysymyksemme ja -tavoitteemme ja kerromme, kuinka aiomme tavoitteeseemme päästä ja saada vastaukset tutkittaviin kysymyksiimme. Näiden jälkeen esittelemme tutkimusmenetelmämme sisältäen kuinka hankimme tutkimusmateriaalin ja keneltä sekä kuinka tutkittavat valikoituivat meille. Analyysimenetelmänä käytimme sisällönanalyysimenetelmää, jonka esittelemme myös. Pohdimme myös tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta. Näiden jälkeen on vuorossa tutkimustulosten esittely ja johtopäätökset, joissa yhdistämme saamamme tulokset käyttämäämme teoreettiseen viitekehykseen ja peilaamme niitä toisiinsa. Lopuksi esitämme omaa pohdintaamme tutkimuksestamme sekä loppusanat.

2 Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimisto

Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimisto kuuluu Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueeseen. Toimisto sijaitsee Kuopion keskustan tuntumassa Kuopion vankilan

ja vapauttamisyksikön naapurissa. Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston toiminta-alueeseen kuuluvat Kuopion ja Varkauden käräjäoikeuksien toimialueet. Yhdyskuntaseuraamusten toimeenpano alueella hoidetaan Kuopiosta. Kuopion toimiston alaisuuteen kuuluvat lisäksi Iisalmen ja Kajaanin toimipaikat. Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimistossa työskentelee 10 työntekijää, jotka koostuvat johtajasta ja apulaisjohtajasta, vahtimestarista ja seitsemästä rikosseuraamustyöntekijästä. (Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimisto.)

Opinnäytetyössämme otanta tulee Kuopion toimiston ja Varkauden toimipisteen alaisista kunnista, joita ovat Kuopio, Siilinjärvi, Maaninka, Juankoski, Tuusniemi, Varkaus, Leppävirta, Karttula, Tervo, Vesanto ja Suonenjoki.

Yhdyskuntaseuraamustoimiston tehtävänä on hoitaa alueensa yhdyskuntapalvelun ja nuorisorangaistuksen toimeenpanot, ehdollisen vankeuden ja ehdonalaisen vapauden valvonnat. Iisalmen ja Kajaanin toimipaikat laativat lisäksi nuorten eli alle 21-vuotiaiden seuraamusselvitykset ja yhdyskuntapalvelun soveltuvuus selvitykset. (Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimisto.)

Yhdyskuntapalvelu on ehdottoman rangaistuksen vaihtoehto, jos tuomio on enintään 8 kuukauden pituinen ja sitä voidaan määrätä lisänä ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Pituudeltaan yhdyskuntapalvelu on tuomiosta riippuen 20-200 tuntia ja se jaetaan tasaisesti tuomion ajalle, yleensä 3-4 tuntia kahdesti viikossa. Yhdyskuntaseuraamustoimiston tehtävänä on hoitaa yhdyskuntapalvelun toimeenpano hankkimalla tuomitulle suorituspaikan ja valvoa palvelun suorittamista muun muassa laatimalla palvelulle aikataulun ja valvomalla palvelun suorittamista ehtojen mukaisesti. (Rikosseuraamuslaitos: Yhdyskuntapalvelu.)

Ehdollisesti rangaistun nuoren valvonnassa laaditaan aluksi valvontasuunnitelma, jossa määritellään valvonnan tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi. Ehdonalaisen vapautteen vapautuneiden valvonnat tapahtuvat noin kerran kuussa. Valvonta määrätään, mikäli vankeutta olisi jäljellä enemmän kuin yksi vuosi, henkilö on tehnyt rikoksen alle 21-vuotiaana tai henkilö pyytää itse valvontaa. Valvonnalle laaditaan valvontasuunnitelma, jonka mukaan pyritään tukemaan asiakkaan sosiaalista selviytymistä ja ehkäisemään uusintarikollisuutta sekä eliminoimaan siihen johtavia tekijöitä. Ern-valvonta kestää vähintään puoli vuotta, kolmen ensimmäisen kuukauden aikana tapaamisia on kaksi kertaa viikossa ja sen jälkeen kerran kuukaudessa. (Rikosseuraamuslaitos: Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonta.)

Ehdonalaisen vapautteen vapautuneiden valvonnat käsittävät vankeuteen tuomitun vangin mahdollisuutta suorittaa tuomion loppuosa vapaudessa joko valvonnassa tai ilman valvontaa. Valvonnan järjestää Rikosseuraamuslaitos ja valvojana toimii yhdyskuntaseuraamustoimiston virkamies ja hänen ohellaan mahdollisesti yksityisvalvoja. Valvonta määrätään vangeille,

mikäli tuomiosta suorittamatta jäävä osuus on enemmän kuin yksi vuosi, tekijä on ollut rikosta tehdessään alle 21-vuotias tai vanki pyytää valvontaa itse. Valvonta kestää enintään kolme vuotta ja se voidaan lakkauttaa aiemmin valvojan esittämästä perustellusta syystä. Kuten jo aiemmin mainitsin, valvonnan tavoitteena on lisätä henkilön valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan ja ennaltaehkäistä uusintarikollisuutta, jota tavoitellaan yksilöllisen valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontasuunnitelma on yhdenmukainen vankilassa laaditun rangaistusajan suunnitelman sekä muualla laaditun suunnitelman kanssa. (Rikosseuraamuslaitos: Ehdonalainen vapaus.)

Yhdyskuntaseuraamustoimisto vastaa myös nuorisorangaistusten toimittamisesta. Nuorisorangaistukseen voidaan tuomita nuori, joka on rikoksen tehdessään 15-17-vuotias. Rikoksen tulee olla sen verran vakava, että sakko ei riitä, mutta ehdoton rangaistus olisi kuitenkin liikaa. Nuorisorangaistus on kestoaltaan 4-12 kuukautta ja sen tarkoituksena on tukea nuorta kohti rikoksettomaan elämäntapaan ja samalla tukea tämän sosiaalista selviytymistä. (Rikosseuraamuslaitos: Nuorisorangaistus.)

3 Kolmas sektori

Kolmas sektori koostuu toimijoista, jotka eivät kuulu valtiolle tai yksityisille yrityksille. Kansainvälinen John Hopkins - ryhmä on määritellyt kolmannen sektorin rakenteellis-operationaalisesti. Tämä määritelmä pohjautuu peruselementteihin, joita ovat rakenteellisuus, yksityisyys, voittoa tavoittelematon jakaminen, itsehallinnollisuus sekä vapaaehtoisuus. Rakenteellisuuteen kuuluu, että yksikkö institutionalisoituu liittymällä esimerkiksi rekisteriin tai laatimalla järjestyssäännöt. Säännöt liittyvät yksikön toimintaan jäsenyyteen, johtamiseen ynnä muuhun sen kaltaiseen liittyen. Rakenteellisuus erottaa yksikön tilapäisistä henkilöstökeräytymistä. Yksityisyys erottaa yksiköt julkisista viranomaisorganisaatioista, eivätkä ne näin ollen ole näiden suorassa ohjauksessa eikä niitä hallinnoi julkisen tahon asettama johtokunta. Vuorovaikutus ja yhteistyö viranomaistahojen kanssa kuitenkin on mahdollista. Kolmannen sektorin yksiköt ovat voittoa tavoittelemattomia eli ne eivät tuota taloudellista voittoa toimijoilleen tai mikäli voittoa kertyy, tulee ohjata yksikön perustoimintaan tai myöhempisiin investointeihin. Itsehallinnollisuus tarkoittaa, että yksikkö hallinnoi itse omaa toimintaansa ja päättää omista säännöistään ja toimintatavoistaan. Vapaaehtoisuus käsittää ihmisten toimintaan osallistumisen vapaaehtoisesti ja tämän panoksen tulee olla huomattava. (Helander 1998: 53-55.)

Kolmannen sektorin ytimeen Suomessa kuuluvat järjestöt, jotka ovat yksityisoikeudellisia sekä muutamat julkisoikeudelliset yhdistykset, säätiöt ja muutamat uusosuustoiminnalliset muodostumat. Laajassa mielessä kolmanteen sektoriin kuuluvat organisoimattomat oman avun

ryhmät, toimintakeskukset, kumppanuusyhtiöt, julkisoikeudelliset yhdistykset, kirkot sekä poliittiset puolueet. (Helander 1998: 62.)

Suomalaisessa yhteiskunnassa kolmas sektori on jo pitkään kuulunut osana palveluiden tuottajiin muiden yhteiskunnan sektoreiden ohessa ja toisaalta se on ollut tarjoamassa palveluitaan monissa kohtaa jo ennen kunnallista vastaavaa toimintaa. Näin on tapahtunut etenkin sosiaalialan puolella, jolla kolmas sektori on kunnostautunut laajaksi palvelujen tarjoajaksi. Palveluiden tuottamisen ohella kolmas sektori vaikuttaa yhteiskuntaan myös sekä työllistävällä että taloudellisesti tuottamalla palveluita ja työllistämällä niihin tekijöitä. Esimerkkinä mainittakoon, että vuonna 2008 kolmas sektori tuotti kaikista sosiaalialan palveluista 16,6 % ja tästä suurin koostumus sisältää päihdehuollonpalveluita sekä turvakoti- ja päivätoimintatoimintaa. Muutoin kolmas sektori tarjoaa palveluita esimerkiksi urheilu-, vapaa-ajantoiminta-, nuorisotoiminta- ja kulttuuripalveluiden puolelta, jotka ovat merkityksellisiä yleisen hyvinvoinnin kannalta. Kolmannen sektorin järjestöt voidaan jakaa osiin sen mukaan, kuinka ne toimivat suhteessa yhteiskuntaan palveluiden tarjoajana. Osa toimii julkisen sektorin yhteistyötahona esimerkiksi ostopalvelun tai avustusten, joita toimijat saavat julkiselta sektorilta, kautta. Toinen puoli toimii taasen tuki- ja apuperusteisesti itsenäisesti ilman tiivistä yhteistyötä julkisen puolen kanssa. Ritva Pihlaja kirjoittaa Kunnallisanalan kehittämissäätien tutkimusjulkaisussaan kolmannen sektorin toimijoiden toimivan palvelun tarjoamisen ohella myös sosiaalisen pääoman ja hyvinvoinnin lisääjinä, kanavina ihmisten ja ihmisistä välittämiseksi, mahdollistamalla osallistumista, äänenä äänettömille sekä ideatehtaina. (Pihlaja 2010: 33-35.)

Tämä tarkoittaa siis sitä, että kolmannella sektorilla on tärkeä rooli yhteiskunnassa. Kolmas sektori on yhteydessä suoraan kansalaisiin ja voi näin tuoda esille yhteiskunnan ongelmia ja saattaa ne julkiseen keskusteluun ja päätöksenteon alle. Tällä tavoin syntyy uusia innovaatioita ja samalla yhteiskunnan aukkoja voidaan parantaa monella alalla ja ihmiset voivat kokea yhteisöllisyyttä ja osallistua yhteiskuntaan.

Tutkimuksemme osallistuneet kolmannen sektorin toimijat voidaan ryhmitellä päihdepalveluita tarjoaviin, päivätoiminnan-, tuki- ja asumispalveluita tarjoaviin sekä uskonnollisiin toimijoihin.

3.1 Kolmannen sektorin toimijat

Seuraavaksi luettelemme Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa yhteistyötä tekeviä kolmannen sektorin toimijoita ja kerromme niiden toiminnasta.

3.1.1 Päihdepalveluja tarjoavat

Toimintayhdistys Leppälintu ry

Toimintayhdistys Leppälintu ry ylläpitää päihdeongelmaisten päiväkeskusta Veikkolaa Leppävirralla sekä Malinmäen vuokrataloja. Päiväkeskus on auki arkisin 8-14, tarjolla ruokaa, viriketoimintaa, pyykinpesu- sekä suihkumahdollisuus. Käytössä on myös nettipiste.

Yhdyskuntatoiminta on rajoittunut yleisen siisteyden ylläpitoon, sekä puun pilkkomiseen. (Esitietolomake.)

Siilinjärven A-Kilta ry

Siilinjärven A-Kilta ry on tarkoitettu päihdeongelmaisille ihmisille ja heidän läheisilleen. A-Kilta tarjoaa tietoutta päihdeongelmiin liittyen kenelle tahansa kiinnostuneille. A-Killan päivätoimintakeskuksella voi osallistua erilaisiin aktiviteetteihin, esimerkiksi biljardiin ja tietovisoihin. Päivätoimintakeskuksella voi myös viettää ihan muuten vain päihtetöntä päivää. Lisäksi A-Killalla on seitsemän tukiasuntoa päihdekuntoutujia varten. A-Kilta järjestää myös avokatkaisu- ja kriisiasumista. Tukiasuminen on määräaikaista ja sen jälkeen on tavoite siirtyä normaaliin asumiseen. (Esitietolomake.)

3.1.2 Päivätoimintaa ja tuki- ja asumispalveluita tarjoavat

Työterapinen yhdistys ry

Työterapinen yhdistys tuottaa tukiasumispalveluja, jotka ovat tarkoitettu asumisessaan ongelmiin joutuneilla mielenterveys- ja päihdekuntoutujille sekä vankilasta vapautuville henkilöille. Yhteistyötä tehdään tiiviisti Kuopion kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa, jotta asiakkaille saadaan sujuvaa ja yhdenmukaista palvelua viranomaisten kanssa. Asumisyksiköitä on neljä ja niiden keskeiset periaatteet ovat päihtetömyyden tukeminen sekä mielenterveyden edistämien ammatillisesti ja yksilöllisin keinoin. Toinen periaate on asiakaslähtöisyys, mikä tarkoittaa tukipalveluiden ja tavoitteiden määrittelyä kunkin asiakkaan kohdalla tämän tarpeiden mukaan sekä että asukkaat saavat samanlaisissa tilanteissa samanlaista kohtelua ja palvelua. Asukkailla on myös henkilökohtaiset asumis- ja kuntoutussuunnitelmat, jotka sisältävät viikko-ohjelman ja asukas osallistuu toimintakykynsä mukaan kuntoutuksensa suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Asumispalveluiden lisäksi tarjolla on täydentäviä tukipalveluja, kuten päivätoimintaa, ohjattuja ryhmiä, ateriapalveluita sekä puutyöryhmiä verstaalla. (Työterapinen yhdistys ry.)

Sirkkulanpuiston toimintayhdistys ry

Sirkkulanpuiston toimintayhdistys toimii raittius- ja kansanterveysjärjestönä tuottaen muun muassa asumispalveluja erityisryhmille sekä toimittamalla kansalaistoimintaan perustuvaa kehittämis- ja kokeilutoimintaa. Asumispalveluiden erityisryhmät koostuvat sosiaalisista ongelmista ja päihderiippuvuuksista kärsivät henkilöt. Asumispalveluiden tuottamisen lisäksi yhteisön päämääriä ovat vahva ja uudistuva kansalais- ja vapaaehtoistoiminta, kuntouttava työharjoittelu- ja työllistämistoiminta sekä alueellinen ja kansallinen kehittämiskumppanuustoiminta. (Sirkkulanpuiston toimintayhdistys ry.)

Tukeva-työvalmennussäätiö

Tukeva-työvalmennussäätiön tarkoituksena on tukea työelämästä syrjäytyneitä tai sen vaarassa olevia, vammaisia ja muita vajaakuntoisia, edistää heidän työllistymistään sekä tarjota työvalmennusta ja -toimintaa sosiaalisin päämäärin. Päätoimintana on tarjota nuorille ja pitkäaikaistyöttömille oppimis- ja harjoittelupaikkoja ja näitä toteutetaan muun muassa erilaisissa pajoissa sekä palveluiden kautta. Säätiöllä on meneillään Välke- ja EkoTyö ja Raksa -hankkeet. (Tukeva-työvalmennussäätiö.)

Mahku

Mahku tarjoaa rikoksiin syyllistyneille sekä heidän läheisilleen tukea ja ohjausta, joidenka tarkoituksena on parantaa näiden arjenhallintaa, mahdollistaa sosiaalisen tukiverkon käytön voimavarana sekä lisätä osallistumista yhteiskunnan toimintoihin. Tavoitteena on näin ennaltaehkäistä uusintarikollisuutta toimintamallien avuin, joilla turvataan tuen jatkuminen henkilöille, jotka eivät ole rikosseuraamuslaitoksen asiakkaita tai joiden asiakkuus on päättynyt. Mahkuun kuuluu myös tukihenkilötoimintaa sekä verkostotyötä asiakkaita lähettävien toimijoiden kanssa. Mahku toimii Savon alueella 13 kunnassa. (Mahku-hanke.)

Kevama Oy

Kevama tarjoaa työkuntoutuspalveluita, joihin kuuluvat työhönvalmennus, työvoimahallinnon- ja työssäoppimisjaksot, työsuhteinen työllistäminen sekä tuetun työllistymisen työhön valmentajan palvelut. Työkuntoutuksen ohella Kevaman tehtävänä on tukea yksilön toimintakyvyn ja elämänhallinnan parantumista. Työhönvalmentajan palveluiden tarkoituksena on lisätä työllistymismahdollisuuksia henkilöillä, jotka ovat olleet pitkään poissa työelämästä. Ensisijainen tavoite on pitkäaikaainen työllistyminen, mutta myös vaihtoehtoisesti koulutukseen hakeutuminen. (Kevama Oy.)

Kuopion Setlementti Puijola ry

Kuopion Setlementti Puijolan toiminta perustuu paikalliseen, ihmisten tarpeista lähtevän sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen. Sitä toteutetaan elämänhallintaa edistävänä lähityönä, johon kuuluu muun muassa asukastupatoiminta, monikulttuurisena toimintana, työllistämistä edistävänä toimintana sekä nuorisotoimintana. (Kuopion Setlementti Puijola ry.)

Suonenjoen Rivertech ry

Suonenjoen Rivertech ry toimii Suonenjoella syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja vaikuttaa nuorien hyvinvointiin. Yhdistys toteuttaa sekä lakisääteistä työkuntoutusta kehitysvammaisille ja mielenterveyskuntoutujille että kuntouttavaa työtoimintaa päihdekuntoutujille ja monista eri syistä pitkäaikaistyöttömille. Rivertech ry tekee työtä myös syrjäytymisen ehkäisemiseksi, nuorten työpajatoimintaa nuorten auttamiseksi työhön, koulutukseen ja itsenäiseen elämään sekä etsivää nuorisotyötä nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. (Esitietolomake.)

Työn Uudet Areenat

Työn Uudet Areenat ry on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton kolmannen sektorin järjestö. Toiminta tapahtuu niin sanottuna väliportaan työllistäjänä työttömyyden ja avointen työmarkkinoiden välillä. Tärkein kohderyhmä ovat heikossa työmarkkina-asetuksessa olevat henkilöt. Perustehtävänä Työn Uudet Areenoilla on tukea, auttaa, ohjata ja valmentaa kohderyhmiin kuuluvia henkilöitä kohti oman elämän hallintaa ja hakea heille väyliä takaisin työelämään. (Esitietolomake.)

3.1.3 Uskonnolliset toimijat

ViaDia Pohjois-Savo ry

ViaDia ry on Vapaakirkon diakoniatyön kattojärjestö ja sen toiminta keskittyy lieventämään kansalaisten aineellista, hengellistä ja henkistä hätää pyrkien samalla edistämään päihdeetöntä elämäntapaa ja elämänhallintaa. Toimintaan kuuluu ruoka-aputyö, joka tarjoaa lämpimän aterian neljästi viikossa vähäosaisille sekä työpajatoimintaa, joiden paikkoina toimivat lähetyiskirpputori Ropo sekä Vapaakirkko. ViaDialla on menossa Arjen Taidot- sekä Työpäivä -hankkeet. (ViaDia Pohjois-Savo ry.)

Karttulan Vapaakirkko

Karttulan Vapaaseurakunta on yksi Suomen Vapaakirkon seurakunnista. Suomen Vapaakirkko on Suomessa toimiva itsenäinen rekisteröitynyt uskonnollinen yhdyskunta. Karttulan Vapaa-seurakunnalla on kaksi kirkkorakennusta ja kaksi hautausmaata, jotka sijaitsevat Karttulassa ja Talluskylässä. Suomen Vapaaseurakunnat toimivat pääasiassa vapaaehtoisvaroin ja siksi useimmissa seurakunnissa on vain johtotehtäviin palkatut henkilöt. (Esitietolomake.)

Kristillisen Toiminnan Tuki ry./ Rihma

Rihma on kierrätysmyymälä, joka tekee työtä syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien tukemiseksi ja auttamiseksi. Rihmassa vapaaehtoistyöllä on suuri merkitys. Rihma tarjoaa kuntouttavaa työtoimintaa, työelämänvalmennusta, työharjoittelua sekä työnvälityksen että ammattioppilaitosten kautta, avotyötoimintaa ja oppisopimusopiskelua. Paikkoja on tarjolla kaikille maahanmuuttajista paikallisiin ja näin uudet kulttuurit tuovat omaa särmäänsä toimintaan ja opettavat kohtaamaan ihmisiä ilman ennakkoluuloja ynnä avartavat näkemyksiä. (Esitietolomake.)

4 Teoreettinen viitekehys

Tässä kappaleessa käymme läpi teoreettisen viitekehiksemme, joka sisältää yhteistyön ja verkostotyön.

4.1 Yhteistyö

Yksinkertaisesti voidaan sanoa, että yhteistyössä pyritään tilanteeseen, jossa kaikki hyötyvät yhteisesti ja kaikki voittavat (Isoherranen 2008: 28). Teemme yhteistyötä, koska meillä on tarve ja halua saavuttaa, jotain mitä emme voi saavuttaa yksin (McGarry & Ney 2006: 37). Yhteistyötä tehdessä pyritään tunnistamaan yhteinen tavoite ja saavuttamaan se mahdollisimman onnistuneesti ja tehokkaasti toimien yhdessä koordinoitusti. Samalla korostuvat sosiaaliset suhteet ja vuorovaikutustaidot. Yhteinen kieli, käsitteet ja vuorovaikutukseen liittyvät käsitteet tulevat sitä tärkeämmäksi mitä monimutkaisempia asioita käsitellään. (Isoherranen 2008: 27.)

Isoherrasen mukaan (2008:28) nykyajan työyhteisöissä tarvitaan uusia ja kehittyneitä yhteistyön muotoja. Teknisten välineiden kehittyessä myös yhteistyön tekeminen on laajentunut ja mahdollistanut uudenlaisten yhteyksien ja verkostojen luomisen. Asiakkaat ovat alkaneet vaatia, että heitä kohdellaan kokonaisuutena ja että eri organisaatiot ja

asiantuntijat tekevät yhteistyötä, vaikka organisaatorajat joudutaan ylittämään. Myöskään taloudellisesti ajateltuna päällekkäisesti toimivat ja ristiriitaisin tavoittein työskentelevät asiantuntijat eivät toimi järkevällä ja tehokkaalla tavalla.

Yhteistyön teoreettinen lähtökohta on systeeminen ajattelu, joka tarkoittaa havaittua kokonaisuutta, jonka osat ovat yhteydessä toisiinsa, vaikuttavat toisiinsa ja niillä on yhteinen päämäärä. Systeemillä voidaan tarkoittaa muun muassa ihmiskehoa, perhettä ja tiimiä. Näissä kaikissa systeemeissä osien eri osat ja niiden keskenäiset suhteet vaikuttavat koko ajan toisiinsa. Syy-seuraussuhteet ovat usein vaikeasti havaittavissa ja lisäksi ajallisesti etäisinä toisistaan. Holismin idea liittyy systeemiseen ajatteluun läheisesti, jonka näkemys on, että kokonaisuudella on määräävä vaikutus osiinsa nähden. Systeemi tuottaa toimiessaan jotain täysin uutta. Systeemi toimii aina jossakin ympäristössä, joka vaikuttaa systeemin toimintaan. Systeeminä voidaan nähdä ihmisen persoonallisuus, jonka perustana on biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset osajärjestelmät. Kuitenkin ihminen toimii kaiken aikaa vuorovaikutuksessa ympäristön, esim. perheen ja työympäristön kanssa, vaikuttavat toisiinsa ja kehittyvät. (Isoherranen 2008: 29.)

Yhteistyö voi olla vaikea saavuttaa ja ylläpitää, sillä se vaatii autonomiasta luopumista ja lähteiden ja informaation jakamista. Näistä luopuminen voi olla vaikeaa, koska ne määrittävät juuri sen tietyn organisaatioiden toiminnan ja synnyn. Kuitenkin, jotta yhteistyö on mahdollista, on näitä asioita jaettava ja antaa muiden organisaatioiden käytettäväksi. (McGarry & Ney 2006: 37.)

Isoherranen (2008:30) on sitä mieltä, että jos yhteistyötä toisten alueiden osaajien kanssa ei tehdä, asiantuntijoiden osaaminen voi jäädä helposti vajaaksi. Ihminen tulee nähdä kokonaisuutena, systeeminä, jossa eritasoiset osa-alueet vaikuttavat toisiinsa. Systeeminä ajateltuna ihminen on monimutkainen ja monitasoinen dynaaminen systeemi, jota monen eri tieteenalan asiantuntijat tutkivat, määrittävät ja hoitavat. Jos ihmistä hoidetaan vain kapealta osa-alueelta, joitain kokonaisuuden kannalta merkityksellistä voi jäädä vaille huomiota.

Eri koulutukset ja tieteenalat saavat aikaan sen, että ihminen, asiakas, nähdään eri tavalla. Se on rikkaus ja tärkeää monimutkaisen kokonaisuuden kannalta. Silloin on erityisen tarpeellista yhteistä merkitystä etsivä asiantuntijoiden avoin dialogi. Jos näin ei tapahdu voivat asiakkaan näkeminen ja käsitteellistäminen jäädä ”pirstaleiseksi” ilman yhteistä merkitystä. Jokin systeemin, ihmisen, kannalta tärkeä tieto juuri voi jäädä käyttämättä ja ymmärrys hänen kokonaisuudestaan saavuttamatta. (Isoherranen 2008: 32.)

Moniammatillisen yhteistyön käsite on epämääräinen sillä sitä käytetään kuvaamaan monenlaista asiantuntijoiden yhteistyön tapaa. Se on eräänlainen sateenvarjokäsite, joka pitää sisällään monia erilaisia yhteistyömuotoja. Yksinkertaisesti sanoen moniammatillisessa yhteistyössä asiantuntijoilla on yhteinen tehtävä suoritettavanaan, ongelma ratkaistavanaan ja jotta he pääsisivät tavoitteeseensa, he yhdistävät tietonsa ja osaamisensa.

Moniammatillisuuden kautta yhteistyöhön tulee mukaan useita eri näkökulmia, joita systeemisen kokonaisuuden rakentaminen edellyttää.

Lochardt-Woodin (2000) mukaan moniammatillinen yhteistyö on prosessi, jossa ammattilaiset kokoontuvat käsittelemään yhteistä ongelmaa. Ammattilaisia voi olla kaksi tai useampi.

Ammattilaiset ovat valmiita jakamaan tietonsa toistensa kanssa ja kunnioittamaan muiden mielipiteitä. Ammattilaiset tekevät suunnitelmallista työtä asiakkaan hyväksi ja keskittyvät hänen tarpeisiinsa.

Jotta moniammatillinen yhteistyö onnistuisi, tarvitaan yhteinen kieli ja yhteiset käsitteet.

Toisen tapa ajatella, toisen roolin ymmärtäminen ja keskustelun säännöt tulee ottaa huomioon. Toisin sanoen moniammatillista yhteistyötä tehdessä tarvitaan sosiaalisia taitoja. (Isoherranen 2008: 33-46.)

Suomalaisen yhteiskunnan palveluverkosto, sisältäen koulutuksen järjestäjät, työvoiman palvelukeskuksen ja Kelan, on erittäin kattava ja ulottuu kaikkien rikosseuraamusalan yksiköiden ulottuville. Jopa monet kolmannen sektorin toimijat ovat valtakunnallisia. Usein toimintayksiköiden etäisyydet ja sijainnit vaikuttavat tehtävään yhteistyöhön, mutta Suomessa tarvittavat palvelut löytyvät vähintään maakuntakohtaisesti, joten etäisyys harvoin vaikuttaa yhteistyöhön niin, ettei sitä pystyisi tekemään. Tosin, palveluntarjonta voi muuttua, jolloin tulee pohtia uusien yhteistöiden muodostumista tai palveluiden hyödyntämistä yli kuntarajojen. (Rikosseuraamusviraston muistio: 1.)

Vaikkakin palvelun tarjoajia on paljon ja eri aloilta, ovat palvelut erittäin sirpaleisia ja tämän takia on tärkeää tehdä yhteistyötä ja jakaa tietoa, jotta asiakkaita voidaan auttaa kokonaisvaltaisesti.

Rikosseuraamuslaitoksen tarkoituksena on vaikuttaa yhteiskunnan turvallisuuteen. Tämä tehdään toteuttamalla sekä vaikuttavaa että oikeudenmukaista seuraamusten täytäntöönpanoa. Rikosseuraamuslaitos on asettanut tavoitteekseen parantaa yhteiskunnan turvallisuutta vähentämällä tuomittujen uusintarikollisuusriskiä. Jotta tämä tavoite toteutuisi, on vuoden 2011-2020 toimintastrategiaan kirjattu yhteistyön kehittäminen muiden viranomaisten ja yhteistyötahojen kanssa.

Tavoitteena on myös lisätä valmiuksia asiakkaan rikoksettomaan elämäntapaan ja yhteiskunnan sijoittumisen edistäminen, jotta rikosurat saadaan katkaistua. Yhteistyön osalta tämä tarkoittaa, että asiakkaan yhteydenpitoa tuetaan yhteiskunnan palveluverkostoon. Näin Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan ja hoidon jatkuvuus rangaistuksenkin jälkeen turvataan.

Strategiaan on lisäksi kirjattu Rikosseuraamuslaitoksen oman ydinosaamisen kehittäminen. Tämä aiotaan toteuttaa verkostoitumalla valtion, kuntien, kolmannen sektorin ja yksityisten toimijoiden kanssa ja lisäämällä valtakunnallista, alueellista ja paikallista yhteistyötä keskeisten yhteistyötahojen kanssa. (Rikosseuraamuslaitoksen strategia 2011-2020.)

Yhteistyöllä rikosseuraamusalalla on suuri merkitys. Monet projektit ja hankkeet ovat syntyneet yhteistyöllä muiden organisaatioiden kanssa ja näistä projekteista on merkittävästä apua asiakaskunnallemme. Näistä esimerkkinä muun muassa Yhteistyössä rikoksettomaan elämään -hanke vuosina 2002-2005, johon osallistui seitsemän eri kuntaa. Hankkeessa olivat mukana monet eri toimijat A-klinikkasäätöstä Kelaan ja Kriminaalihuoltolaitokseen. Hankkeella oli tarkoitus kehittää syrjäytymistä ja uusintarikollisuutta katkaiseva palveluketju. (Rikosseuraamusviraston monisteita 7/2005: 3.) Vuosina 2001-2004 Kajaanin Kriminaalihuoltolaitoksen projektina oli Youth Rise - Rikoskierre seis. Tämän projektin tavoitteena oli etenkin nuorten rikostentekijöiden kokonaisvaltainen tukeminen koko elämän alueella. Tarkoituksena oli saada nuoret kiinnittymään koulu- ja työelämään. Projekti toteutti tavoitteensa yhdistämällä alueen eri toimijoiden voimavarat ja näin vähensi uusintarikollisuutta. (Kriminaalihuollon ja vankeinhoidon vuosikertomus 2004: 69.)

Jotta tällaiset projektit onnistuisivat tavoitteissaan, tarvitaan rikosseuraamusalan ulkopuolisia tahoja. Pelkästään vankilan tai yhdyskuntaseuraamustoimiston puolelta ei voida vaikuttaa pysyvästi rikostentekijöiden arkielämään. Nykyään on monia hankkeita ja projekteja, joissa osallistujatahojen määrä on suuri ja eri elämän osa-alueilta. Tämä rikastuttaa hankkeita ja projekteja ja vaikutusalue laajenee. Myös työntekijöiden kirjoista ja työnteon kautta saadut tiedot jakautuvat ja asiakkaita voidaan auttaa monipuolisemmin.

4.2 Verkostotyö

Käsite verkostoista on syntynyt 1950-luvulla John Barnesin tutkimusten myötä ja 1970-luvulla verkostotyö alkoi hahmottua terapian ja sosiaalityön piireissä. Suomessa verkostotyötä on sen nimellä tehty 1980-lopulta asti. Verkostot liittyvät jokaisen kansalaisen eri elämäntilanteisiin vauvasta vaariin. (Seikkula & Arnkil 2009: 11-12.)

Verkostotyöhön kuuluu luonnollisena piirteenä moniammatillisuus. Tämä perustuu 1990-luvun tilanteeseen, jolloin lama koetteli ihmisiä moninaisesti ja tällöin asiakkaiden tapauksia alettiin havainnoida kokonaisvaltaisesti. Toimijat tunsivat tahoillaan kykenemättömyyttä ja vajausta resursseissa ja tällöin alettiin kierrättää ja maksimoida asiantuntijatietoa ja resursseja yhtymällä moniammatillisiksi verkostoiksi. (Vehviläinen 2002: 42.)

Verkostoja on olemassa erilaisia, niissä on eri henkilöitä, eri tarkoitus ja eri elinkaari. Ihmisten omia verkostoja ovat muun muassa perhe, ystävät, sukulaiset ja työpaikalla muodostuneet yhteisöt. Erilaiset verkostot myös lomittuvat keskenään. Ammatillisten ja maallikoiden verkostojen välillä etäisyyden pitäminen lisää työrauhaa ja tuottaa ammattimaisempia ratkaisuja. Selkeät rajat moniammatillisen verkoston toimijoiden keskuudessa auttaa tehtävien hoitamisessa, mutta toisinaan asiakkaan ongelmat ovat niin monisäikeisiä, että ne vaativat rajanylityksiä. (Seikkula & Arnkil 2009: 13.)

Verkostoja on perustettu myös erilaisten projektien ympärille, joissa on tarvittu moniammatillista tietämystä. Yleisemminkin verkostoja voidaan pitää osaltaan projekteina, koska verkostoja perustetaan jotakin asiaa varten, se toimii ja kun tehtävä on hoidettu, verkoston toiminta päättyy. Tehtävän lisäksi verkostotyöhön liittyvät siinä toimijat, jotka työskentelevät yhteistyössä vaihdellen tietojaan, heillä on yhteinen päämäärä, tavoitteet sekä sitoumus tehtävään. Koska tiimi on moniammatillinen, täydentävät eri toimijoiden taidot toisiaan. (Vehviläinen 2002: 42.) Toimijoita voivat olla muun muassa ihmiset tai organisaatiot.

Verkostotyötä voidaan erotella erilaisiksi tyypeiksi, jotka soveltuvat eri käyttötarkoituksiin. Näitä tyyppejä ovat poikkihallinnolliseen yhteistyöhön, yksilöohjaukseen sekä yksittäiseen teemaan tai ongelmaan keskittyvä yhteistyöryhmä. Ensiksi mainittu verkostotyyppi muodostuu paikallisista toimijoista, jotka huomioivat ja mahdollisesti vaikuttavat paikkakunnan tietyn ryhmän oloihin kokonaisvaltaisesti. Toimenpiteinä luodaan esimerkiksi uusia käytänteitä ja linjauksia, joilla on tarkoitus parantaa ryhmän elinoloja. Yksilöohjauksellinen verkostotyyppi keskittyy nimensä mukaisesti käsittelemään kerrallaan yhden henkilön asiaa muun muassa etsimällä tälle tarpeellisia palveluita ja muita toimenpiteitä, joilla voidaan kohentaa yksittäisen henkilön elämäntilannetta. Yksittäistä teemaa tai ongelmaa käsittelevä työryhmä keskittyy ongelmakokonaisuuteen, kuten esimerkiksi päihteisiin tai huumeisiin. Tässäkin verkostossa työntekijät tavoittelevat ratkaisukeinoa kyseiseen ongelmaan. (Vehviläinen 2002: 43.)

Verkostotyö tuo työhön sekä etuja että haasteita. Verkostotyön vahvuuksia ovat säännöllisyys sekä osaamisen vahvistaminen, joka on asiakkaalle eduksi. Verkostotyöskentelyssä tulee myös moniammatillisten eri työntekijöiden erityisosaamiset yhdessä hyödynnetyksi.

Verkostoitumisen avulla palvelujärjestelmän välikohtat tulevat hallituiksi eikä asiakas jää eri toimijoiden väliin ongelmineen. Asiakkaan ongelmaa pystytään myös hoitamaan kokonaisvaltaisemmin. Haasteeksi luetaan tiedon kulkemisen varmistaminen sekä vastuiden selkeä jakaminen, jotta jokainen toimija vastaisi omasta asiantuntijuudestaan ja kaikki alueet tulisivat hyödyllisesti käyttöön. (Pesonen 2005: 16-17.) Parhaimmissa tapauksissa verkostotyö on moniammatillisista asiantuntijoista koostuva työryhmittymä, jossa jokainen tietää tehtävänsä, keneen tulee olla yhteydessä ja asiantuntijatietoutta jaetaan asiakkaan hyväksi

parhaalla mahdollisella tavalla. Tällöin asiakkaat saavat asianmukaista palvelua ja apua ongelmiinsa. Huonosti toimivana verkostotyö taas toimijoiden vastualueet ovat epäselviä, kaikki eivät hoida osuuksiaan, verkostokokouksia tulee toisensa jälkeen ilman tuloksia ja päätöksiä ja asiakkaan tilanne etenee vain huonompaan. Tällöin asiakkaat voivat kokea tulleen kuulemattomiksi, toimet ovat epäasianmukaisia heidän tilanteeseensa nähden ja toimijat toimiessaan epäsuhdassa toistensa kanssa vetävät heitä eri suuntiin. (Seikkula & Arnkil 2009: 13-14.)

Yhteistyöverkostot ovat tärkeitä yhdyskuntaseuraamustoimiston tekemässä työssä. Verkostot koostuvat eri viranomaisista, kuten muun muassa sosiaalitoimi, päihdepalvelut, syyttäjävirstot, velkaneuvonta, asumispalveluja tarjoavat tahot sekä läheisverkostot, jotka ovat asiakkaan läheisiä. Verkostoiksi voinee laskea myös yhdyskuntapalvelupaikat, koska ilman niitä yhdyskuntapalvelun suorittaminen olisi mahdotonta, jos emme palaisi esimerkiksi työmaasiirtoloiden käyttämiseen. Verkostojen käyttäminen eroaa erilaisissa yhteistyötiloissa, kuten toiminta- ja akuuttitilassa. Ensimmäinen tarkoittaa tilaa, jossa asiakas on muutosorientoitunut ja tekee kokonaisvaltaista muutosta ja työstää asiaa aktiivisesti työntekijän kanssa, jälkimmäinen taas asiakkaan kriisiytyvää elämäntilannetta. Toimintatilassa asiakas hoitaa omia asioitaan itseohjautuneesti ja tällöin yhteistyö eri verkostojen kanssa on toimivaa ja tavoitteellista kaikkien, asiakkaan, työntekijän ja kaiketi eri tahojenkin kannalta. Toisinaan asiakkaalla saattaa tulla vastaan akuuttitila, jolloin yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijä on toiminnassa vahvasti läsnä ja näin hyvin aktiivinen eri verkostojen suuntiin koettaen esimerkiksi vakuuttaa muita tahoja asiakkaan muutoksesta. Viranomaisten ja muiden tahojen innostuminen asiakkaaseen liittyvästä asiasta saattaa olla vaihtelevaa, esimerkiksi jos he tuntevat asiakkaan entuudestaan ja pitävät tätä vaikeana tai mahdottomana persoonana. Myös itse asiakas saattaa suhtautua nihkeästi tiettyihin tahoihin, kuten sosiaalitoimistoon, päihdekatkaisuun tai -hoitosuhteeseen tai poliisiin. Muita yhteistyötiloja ovat muun muassa velvoite- ja etäohjaustila. Velvoitetilassa kulminoituvat asiakkaan velvollisuusorientaatio sekä työntekijän etätyöskentely. Tällöin asiakas rajaa yhteistyön työntekijän kanssa minimiin, jolloin jäljelle jää vain velvollisuus hoitaa rangaistus alta pois mahdollisimman vaivattomasti ja nopeasti. Näissä tiloissa työntekijä ei erityisemmin toimi yhdessä eri verkostojen kanssa tai toimii vain vähän. Tilaan voi olla syynä asiakkaan omatoimisuus tai se, ettei hän katso tarvitsevansa tai ei halua olla tekemisissä muiden viranomaisten kanssa. Välitilassa työntekijällä on tekemistä muiden viranomaisten kanssa jonkin verran. (Järvinen 2007: 115-119.)

5 Opinnäytetyön toteutus

Seuraavaksi kerromme opinnäytetyömme tavoitteet ja tutkimuskysymykset. Lisäksi käymme läpi tutkimusmenetelmät, millä tavalla haastateltavat valittiin ja millä tavalla palautetut kyselylomakkeet analysoitiin. Lopuksi pohdimme opinnäytetyön luotettavuutta ja eettisyyttä.

5.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tarjota Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimistolle kehittämisideoita kolmannen sektorin kanssa tehtävälle yhteistyölle sekä selvittää kokonaisuudessaan kolmannen sektorin näkemystä yhteistyöstä. Viitekehystenä käytämme kolmannen sektorin yhteistyötahojen mielipiteitä.

Pyrimme selvittämään opinnäytetyön kannalta merkittävimmät asiat seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

1. Minkälaista yhteistyö on tällä hetkellä?
2. Minkälainen merkitys yhteistyöllä on asiakkaille kolmannen sektorin mielestä?
3. Mitä kolmas sektori odottaa yhteistyöltä ja miten sitä voitaisiin kehittää?

5.2 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullisessa tutkimuksessa aineisto on muodoltaan tekstiä ja kvantitatiivisessa aineisto on numeraalista (Eskola & Suoranta 2003: 15). Laadullisessa tutkimuksessa pyritään kuvaamaan jotain tapahtumaa, ymmärtää jotain toimintaa tai antaa teoreettisesti mielekäs tulkinta ilmiöstä (Eskola & Suoranta 2003: 61).

Laadullista tutkimusta tehdessä keskitytään usein pieneen määrään tapauksia ja pyritään analysoimaan niitä mahdollisimman perusteellisesti. Aineiston tieteellisyyden kriteerinä pidetään laatua eikä määrää. Tutkimuskohde pyritään sijoittamaan yhteiskunnallisiin yhteyksiinsä ja kuvaamaan sitä yksityiskohtaisesti ja tarkasti. Otanta tapahtuu harkinnanvaraisesti ja kysymys on tutkijan kyvystä rakentaa vahvat teoreettiset perustukset tutkimukseensa. (Eskola & Suoranta 2003: 18.)

Lähdimme opinnäytetyössä liikkeelle kyselylomakkeiden eli postikyselyn muodostamisesta. Kyselylomakkeet tehtiin yhdyskuntaseuraamustoimiston toiveiden mukaisesti. Tutkimuksen teoria muodostuu tutkittavan aineiston pohjalta (Metsämuuronen 2006: 97).

Laadullista tutkimusta tehtäessä on mahdollista lähteä liikkeelle puhtaalta pöydältä ilman ennakoasettamuksia tai teorioita. Voidaan puhua aineistolähtöisestä analyysistä, joka tarkoittaa teorian rakentamista empiirisestä aineistosta käsin. (Eskola & Suoranta 2003: 19.)

5.3 Haastateltavien valinta

Opinnäytetyö on tehty ottaen vahvasti huomioon Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston mielipiteet. Haastateltavien valinta tapahtui yhdyskuntaseuraamustoimiston toimesta ja postikysely lähetettiin 35:lle yhteistyötaholle. Alhaisen vastausmäärän vuoksi, jouduimme lähettämään usealle vastauspyynnön ja lopuksi saimme vastauksia 13 kappaletta.

5.4 Vastauksien analyysi

Lähdimme liikkeelle vastauksien kirjoittamisesta tietokoneen kirjoitusohjelmaan. Analyysin on tarkoitus selkeyttää aineistoa ja tällä tavalla tuottaa uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Pyrkimys on tiivistää aineistoa mutta silti tuoda esille aineiston sisältämä informaatio. (Eskola & Suoranta 2003: 137.) Aineistoa kertyi 14 sivua, joista neljä olivat esitietoja. Tämän jälkeen tutustuimme aineistoon ja luimme sen useasti läpi, jotta saimme tuntuman aineistosta. Tiivistimme seuraavaksi aineiston tutkimuksen kannalta oleellisiin asioihin, jolloin sivuja kertyi seitsemän. Tällä tavalla lisäsimme informaatioarvoa ja pyrimme luomaan mielekästä, selkeää ja yhtenäistä informaatiota (Tuomi & Sarajärvi 2009: 108).

Suoritimme tiivistämisen jälkeen aineiston ryhmittelyn, jossa aineistosta etsitään samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia, ja asetetaan samaan ryhmään. Ryhmät yhdistetään luokiksi ja nimetään luokan sisältöä kuvaamalla nimellä. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 110.)

Ryhmiä muodostaminen oli osittain tehty jo lomakekyselyä tehdessä, mikä helpotti analyysiä. Ryhmiä ei syntynyt paljoa, koska kysymyslomakkeen vastaukset olivat hyvin suurelta osin samankaltaisia, jopa samoja, eikä eroavaisuuksia ollut paljon.

Analyysiä tehdessämme käytimme aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, jossa aikaisimmilla tiedoilla tai teorioilla ei ole merkitystä analyysin tekemisen ja lopputuloksen kanssa, vaan kaikki analyysi on aineistolähtöistä (Tuomi & Sarajärvi 2009: 95). Tarkoitus on käsitteitä yhdistelemällä saada vastaus tutkimustehtävään. Sisällönanalyysi on tulkintaa ja päättelyä, jossa edetään empiirisestä aineistosta kohti käsitteellisempää näkemystä tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 112.)

5.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Jorma Kanasen mukaan (2008: 133) tutkimusaiheen valinnassa pitää kiinnittää huomiota siihen, että tutkimuksen tulokset voidaan hyödyntää. Uskomme onnistuneemme tässä. Tutkimus tuli Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston toiveesta ja olemme rääätöineet sen niin, että heille olisi mahdollisimman paljon hyötyä tuloksistamme. Tutkimuksen alussa emme voineet tietää minkälaisia tuloksia saamme, mutta olivat tulokset sitten hyviä tai huonoja, se että tieto yhteistyön tilanteesta ja kolmannen sektorin mietteistä menee perille ja se saadaan kirjalliseen muotoon, oli meidän tavoitteemme.

Tutkimuksessa tulee aina pyrkiä totuuteen, vaikka tutkimustulokset eivät miellyttäisi toimeksiantajaa. Lähtökohtana voidaan pitää sitä, ettei tutkimustuloksia väärennellä tutkimuksen missään kohtaa. (Kananen 2008: 134.) Tämä ei meillä aiheuttanut ongelmia. Olemme käyttäneet vastaajien sitaatteja työssämme sanasta sanaan, välistä ainoastaan poistaen ilmaisut, jotka mahdollisesti olisi voinut paljastaa vastaajien henkilöllisyyden tai työpaikan.

Kananen (2008: 135) toteaa, että tieteelliseen työhön liittyy jo olemassa olevaan aineistoon sekä perehtyminen että sen hyödyntäminen. Vaikka muihin aineistoihin pureudutaan ja niitä lainataan, työssä tulee kuitenkin tulla julki, mitkä ovat omaa tekstiä ja mitkä ovat toisen työstä otettuja. Muuten tekijä syyllistyisi plagiointiin. Olemme työssämme ottaneet tämän vakavasti huomioon ja ilmoittaneet aina sulkeissa mikäli jokin teksti on otettu muiden tutkijoiden ja kirjailijoiden tuotoksista.

Tutkimukseen osallistuneille on kyselylomakkeen lisäksi lähetetty opinnäytetyön tutkimustiedote, jossa olemme kertoneet tutkimuksen tarkoituksen. Näin tutkija varmistaa, että osallistujat tietävät tutkimuksen taustat, ennen kuin he antavat suostumuksensa (Tuomi & Sarajärvi 2009: 131). Tiedote sisälsi myös osallistuvien vapaaehtoiset suostumuksen kyselyyn sekä myös luvan käyttää lausuntoja opinnäytetyössä. Molemmista pystyi kieltäytymään, mutta vain yksi vastaajista käytti oikeuttaan kieltää lausuntojen käyttämisen opinnäytetyössämme.

Luottamuksen kanssa ei mielestämme ollut ongelmia. Kyselyyn vastanneet ilmaisivat mielipiteensä erittäin rehellisesti. Kyselylomakkeita lähetettäessä päädyimme siihen, että Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimisto lähettää kyselyt eteenpäin, niin ettemme tiedä tahojen tarkkoja yhteystietoja. Näin säilytämme yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin välisen luottamussuhteen, ja myös vahvistamme sitä.

Tuomi ja Sarajärvi (2008: 131) muistuttavat, että tutkimustiedot ovat luottamuksellisia eikä saatuja tietoja saa luovuttaa ulkopuolisille tai käyttää niitä mihinkään muuhun tarkoitukseen. Myös kyselyyn osallistuvien tulee jäädä nimettömiksi ja tiedot muokataan niin että nimettömyys taataan. Tuloksissa käytämme vastaajien nimien tilalla V-alkuisia koodeja henkilöiden erottelemiseen. Näin suojasimme vastaajien identiteetin ja sitaateista olemme poistaneet mahdolliset tiedot jotta vastaajan identiteetti pysyisi salassa. Näimme suorien sitaattien olevan tarpeellisia tulkinnan todistusarvon lisäämisessä (Kananen 2008: 136), ja kuten tutkimus-tiedotteessa lupasimme, poistimme tunnistamisen mahdolliseksi tekevät tiedot.

Suurin ongelma tutkimuksessamme on se, että aiheestamme ei ole aikaisemmin tehty tutkimuksia ja suoraa aiheeseen liittyvää kirjallisuutta on vaikea löytää. Olemme joutuneet soveltamaan kirjallisuutta jonkin verran, mikä voi vaikeuttaa suoranaisten vertailukohteiden löytymistä. Uskomme kuitenkin, että mikäli tutkimus toistettaisiin jossain muussa toimipisteessä, tulokset olisivat vastaavat.

Eettinen kysymys omien mielipiteiden vaikutuksesta on tärkeä ottaa huomioon laadullista tutkimusta tehdessä. Koska meillä ei ollut paljon kokemusta YKS-toimistojen tekemästä yhteistyöstä, meillä ei ollut näkemyksiä yhteistyön tekemisestä ja laadusta. Lähdimme tekemään tutkimusta täysin avoimin mielin.

Lähteitä valitessamme otimme huomioon, että lähteet olisivat mahdollisimman tuoreita, luotettavia ja tieteellistä kirjoitusta sisältäviä. Internetlähteitä käytimme hyvin harkitusti ja enimmäkseen ajankohtaisen tiedon hankkimiseen mm. toimipaikoista.

6 Tulokset

Tässä kappaleessa kerromme tutkimuksen tuloksia ottaen jokaisen kysymyksen erikseen, sillä näemme niiden kaikkien olevan tärkeitä. Olemme vaihtaneet vastanneiden tiedot anonymiteetin varmistamiseksi.

6.1 Yhteistyö

6.1.1 Yhteistyö yleisesti

Kysyimme aluksi mitä yhteistyö on yleisesti ottaen ja vastanneet näkivät yhteistyön vuorovaikutuksena, jakamisena, taitojen ja tietojen täydentämisenä, toiminnan

kehittämisenä ja verkostotyönä. Vuorovaikutus nähtiin yhteydenpitona toimijoiden välillä sekä yhteisenä ymmärryksenä että neuvotteluna.

Jakaminen taas nähtiin avoimena keskinäisenä tiedottamisena. Myös tietotaidon jakaminen ja konsultoiminen tuli esille.

“Kukaan ei voi tietää kaikkea... Kaikkea ei tarvitse osata vaan toiselta voi kysyä, konsultoida...” V1.

Yhteistyö taitojen täydentämisenä nähtiin molempien osapuolten kykyjen ja osaamisen hyödyntämisenä. Omien työntekijöiden täydentäminen ja työllistäminen tuli esille tähän teemaan liittyen.

Vastajaat kuvasivat yhteistyötä myös prosessina.

”Toteutettavan toimenpiteen huolellista valmistelua, seuranta ja yhteydenpitoa toimenpiteen aikana ja toimenpiteen jälkeen.” V4.

Molempien osapuolten toiminnan kehittäminen, kokeileminen ja suunnitteleminen ovat vastaajien mielestä osa yhteistyötä. Yhteistyöhön liittyy luonnollisesti verkostotyö ja yhteistyössä toimiminen useiden toimijoiden kanssa, ja tämä nousi esille kyselyn vastauksissa. Vastaajien mielestä yhteistyö on molempia osapuolia tyydyttävää ja se palvelee molempien etuja. Yhteistyö tapahtuu lisäksi yhteiskunnallisella tasolla.

”Yhteistyö on yhteiskunnallisella tasolla toteutuvaa kolmannen sektorin toimintaa viranomaistahon kanssa.” V7.

6.1.2 Yhteistyö Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa

Suurin osa vastaajista näki yhteistyön Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa positiivisena. Tätä kuvaavat muun muassa sanat helppo, ystävällinen, luonteva ja joustava. Moni vastaajista oli sitä mieltä, että yhteistyö on ollut mutkatonta eikä ongelmia ole ollut. Moni myös luokitteli yhteistyön todella hyväksi. Lisäksi yhteistyö on ollut tiivistä, luontevaa, avointa ja antoisaa. Yksittäisiä asioita nousi vastauksista esille. Tällaisia olivat yhteistyön hetkellisyys ja sovitusta asioista kiinni pitäminen.

Yksi vastaajista pohti yhteistyön laatua, joka vaihteli työntekijän yhteistyöhön sitoutumisen mukaan sekä asiakkaan tilanteen mukaan.

”Yhteistyön määrä ja laatu ovat aika paljon riippuvaisia työntekijän sitoutumisesta yhteistyöhön. Tähän vaikuttaa asiakkaan tilanne ja toimeenpanon sisältö. Hyvin paljon vaikuttaa myös työntekijän näkemys kolmannesta sektorista.” V5.

Vastaajien mielestä yhteistyö on suurimmaksi osaksi tällä hetkellä hyvää ja riittävää. Yhteistyö on toiminut erittäin hyvin ja positiivisesti. Yhteistyö on jatkunut ja sujunut vaikka toimipaikoissa on ollut henkilövaihdoksia. Vastaajien mukaan asiat hoituvat eivätkä jää roikkumaan ja yhteistyö sujuu. Avoimuus ja luottamus tuli esille myös tässä kysymyksessä. Osa kolmannen sektorin toimijoista ovat sitä mieltä, että he uskaltavat ottaa kantaa kriittisessäkin mielessä eri asioihin ja he voivat luottaa yhdyskuntaseuraamustoimiston valintaa heille sopivista yhdyskuntapalvelun suorittajista, joskin he pohtivat sopivuutta myös yhdessä.

Muutaman vastaajan mielestä yhteistyöstä löytyi jotain huonoakin. Pari vastaajaa oli sitä mieltä, ettei asiakkaita hakeudu heille vaikka yhdyskuntapalvelupaikkana paikka olisi hyvä. Lisäksi koevapaus asiakkaat eivät heidän mielestä ohjaudu tai hakeudu heidän palveluiden piiriin. Suorittajien vähyys mainittiin ja ettei yhteistyö juuri tällä hetkellä ole kovin aktiivista. Yksi vastaajista mainitsi että yhdyskuntapalvelun suorittajat aiheuttavat joillekin heidän omille asiakkaille pelkoja, mutta he osasivat päätellä sen johtuvat vain ennakkoluuloista.

6.2 Vuorovaikutus

Vastaajilla oli vain positiivista sanottavaa Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin välisestä vuorovaikutuksesta. Moni vastaajista liitti vastaukseensa seuraavat sanat, jotka kuvaavat vuorovaikutusta: helppo, sujuva, avoin, ammattitaitoinen ja luottamuksellinen.

Muutama vastaajista mainitsi ettei vuorovaikutuksen kanssa ole ollut mitään ongelmia ja vuorovaikutus on ollut mutkatonta. Vuorovaikutusta pidettiin myös hyvänä, innostuneena ja selvityshaluisena. Myös hyvä yhteisymmärrys mainittiin.

Luottamus ja avoimuus nousi muutamassa vastauksessa hyvin esille.

”Vuorovaikutus on avointa ja mielestämme olemme voineet esittää näkemyksemme ja mielipiteemme ilman ”sensuuria”.” V5.

”Työntekijät ovat olleet innostuneita työstään ja auliita ottamaan selvää epäselvistä asioista. Ei jäykkää virkamiesmentaliteettia. Luottamuksellista ja avointa, helppoa esittää ns. ”tyhmiäkin kysymyksiä”.” V9.

6.2.1 Yhteistyön ylläpitäminen

Halusimme selvittää millä tavalla yhteistyötä on tehty ja millä tavalla sitä ylläpidetään. Suurin osa vastauksista liittyivät asiakasprosessiin eli yhdyskuntapalvelun suorittamiseen ja

yhdyskuntapalvelupaikkojen järjestämiseen. Näihin kuului myös sopivien henkilöiden tarjoaminen, yhteydenotot yhdyskuntapalvelun suorittamispäivinä ja palaverit liittyen yhdyskuntapalvelun suorittajaan. Kun puhutaan yhdyskuntapalvelun suorittamisesta, yhteydenotot tulevat vastaajien mukaan yhdyskuntaseuraamustoimiston aloitteesta.

Yhteistyön molemmat osapuolet, yhdyskuntaseuraamustoimisto ja kolmas sektori, kuuluivat parissa tapauksessa samoihin työryhmiin ja ohjausryhmiin, jolloin yhteistyö oli muuta kuin tuomion suorittamisen järjestämistä.

Vastaajat luettelivat myös lisää muita yhteistyö asioita. Vastauksien mukaan on järjestetty tutustumiskäyntejä sekä yhdyskuntaseuraamustoimistoon että kolmannen sektorin toimipaikkoihin. Erilaiset palaverit muun muassa toiminnasta kertomiset ja muut tapaamiset toimintapaikoissa mainittiin myös.

Yhteydenpitotavoista mainittiin kirjeet, puhelinsoitot, kutsujen lähettäminen juhliin ja tarpeen vaatiessa yhteydenotto toimistoon.

6.2.2 Yhteistyön myönteiset puolet

Kaikki kyselyyn vastanneet (13) löysivät yhteistyön myönteiset puolet. Vastaukset liittyivät jakamiseen, verkostoon, onnistumiseen, samanlaisuuteen, yhdyskuntaseuraamustoimiston panokseen, yhdyskuntapalvelun suorittajien apuun, oppimiseen ja rangaistuksen positiivisuuteen.

Vastaajien mukaan tiedon jakaminen ja uuden tiedon saaminen olivat positiivisia asioita. Näihin liittyen mainittiin avoin vuorovaikutus ja tiedottaminen, hyvät vuorovaikutustaidot sekä hyvät neuvottelu ja ongelman ratkaisutaidot.

Usean vastaajan mielestä verkoston luominen ja tunnettavuuden lisääntyminen olivat myönteisiä asioita, jotka tulivat yhteistyön myötä. Näin kolmannen sektorin toimijat ovat pystyneet luomaan uusia kontakteja ja yhteistyöverkosto on laajentunut.

Yhdyskuntaseuraamustoimiston panos mainittiin muutamaan kertaan. Vastaajien mielestä asiakkaita on ohjattu heille hyvin ja työntekijä on osallistunut ohjausryhmiin. Lisäksi yhdyskuntaseuraamustoimisto on yhden vastaajan mukaan ollut kehittämistyössä mukana.

“Yks-toimistolta on osallistuttu... toimintojen kehittämiseen yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.” V5.

Vastaajien mielestä myös yhdyskuntapalvelun suorittajista on ollut hyötyä toimintapaikoille.

“Myönteistä yhteistyössä on se, että asiakkaat ovat sitoutuneet hyvin... toimintoihin toimeenpanonsa aikana.” V5.

“...osallistujan työpanos työyhteisössä.” V10.

Vastaajat mainitsivat oppimisen myönteisenä asiana yhteistyössä. Yhteistyön kautta kolmannen sektorin työntekijät ovat avartaneet näkökulmiaan. Yhden vastaajan mukaan yhteistyö on antanut uutta näkökulmaa ja auttanut laajemmin kehittämään omaan työtään. Seuraamuksen positiivisuus mainittiin vastauksissa muutamaan otteeseen. Hyviä puolia seuraamuksessa on yhteiskunnallinen osallistuminen, asiakkaan kiinnittäminen yhteiskuntaan ja vankilan välttäminen.

“Yhteiskunnallinen osallistuminen vuorovaikutuksellisenä toimintana osana elämää nykysuomessa.” V7.

Muita yksittäisiä asioita, joita mainittiin, olivat tulokellisuus, onnistumisen kokemukset, samansuuntaiset arvot, yhteinen ymmärrys, vastuun jakaminen, tiivis yhteistyö ja päällekkäisyyksien välttäminen.

6.2.3 Yhteistyön kielteiset puolet

Vastaajista noin puolet (6/13) ei löytänyt yhteistyöstä kielteisiä puolia ollenkaan. Kielteiset puolet, jotka vastaajat löysivät, liittyivät suorittajan motivaation puutteeseen, yhteistyön yksipuolisuuteen tai yhdyskuntaseuraamustoimiston käsityksiin muun muassa toimintavoista.

Yhteistyössä ongelmia aiheutuu vastaajien mukaan silloin kun yhdyskuntapalveluksen suorittaja ei saavu suorittamaan tuomiotaan sovittuna päivänä tai ei muuten pidä kiinni sovituista asioista. Yhdyskuntapalvelun suorittajan motivaatio ei riitä tuomion suorittamiseen. Eräs vastaajista moitti yhteistyön yksipuolisuutta.

“Sitoo liikaa, toisen osapuolen ”hyväksi käyttö”, yhteistyön yksipuolisuus, toinen joutuu tekemään suuren osan yhteistyöstä.” V1.

Yhden vastaajan kohdalla yhdyskuntapalvelun suorittajista oli negatiivista sanottavaa liittyen vaikutteisiin. Hänen mielestä omat asiakkaat tuntuvat saavan vaikutteita yhdyskuntapalvelun suorittajista. Myös suorittajat voivat hänen mielestä saada vaikutteita heidän niin sanotuista vaikeista asiakkaista.

Erään vastaajan mukaan yhdyskuntaseuraamustoimisto ei ole perillä kolmannen sektorin toimipaikan toimintatavoista ja periaatteista.

“ Yks-toimiston työntekijät eivät välttämättä ymmärrä niitä toimintatapoja ja menetelmiä, joilla pyrimme rakentamaan luottamuksellisen asiakassuhteen. Meillä ei ole käytössä

pakotteita, joilla ihmiset saataisiin sitoutumaan. Käytössämme on motivointi, rohkaisu ja kannustaminen. Tosiaan tuntuu, että yks-toimistolla on epärealistiset odotukset meitä kohtaan. Toisinaan tuntuu siltä, että yks-toimistolta pyritään asettamaan meille toimintatavat ja tavoitteet ilman yhteistä sopimista tai keskustelua. Kolmannen sektorin toimintatavat poikkeavat huomattavasti viranomaisten toimintatavoista, mutta tämä ei tarkoita sitä että kolmannen sektorin toimintatavat olisivat huonompia.” V5.

6.3 Yhteistyön vaikutus

6.3.1 Yhteistyön hyöty asiakkaalle

Suurimman osan mielestä yhteistyöllä on merkittävä vaikutus asiakkaaseen. Vain yhden mielestä vaikutus on vähäistä. Vastajat ovat sitä mieltä, että kun yhteistyö sujuu hyvin ja on jouhevaa, asiakkaat viihtyvät paremmin ja myös tiedotus asiakkaan suuntaan sujuu paremmin. Sosiaalisessa mielessä yhteistyö on hyvä asia. Sekä palvelupaikan työntekijät että asiakkaat/asukkaat saavat uusia sosiaalisia kontakteja ja voivat kehittää omia sosiaalisia taitojaan.

Seuraavat teemat nousivat vastauksissa esille: tuen saaminen, positiivinen kokemus, sitoutuminen, tärkeyden tuntemus ja uudet kokemukset. Useassa vastauksessa nousi esille yhdyskuntapalveluksen suorittajan tuen saaminen ongelmiinsa. Suorittaja voi haluta mieluummin keskustella ongelmistaan jonkun muun kanssa kuin viranomaisen. Kun henkilö on ollut suorittamassa tuomiotaan esimerkiksi paikassa, jossa tarjotaan päihdekuntoutusta, hän voi suorittamisen jälkeen jäädä asiakkaaksi ja saada lisää ohjausta. Näin asiakas kiinnittyy paikan toimintaan.

Vastajien mielestä työkokemuksen saaminen on tärkeää. Yhdyskuntapalvelusta suorittaessa henkilö tutustuu työelämään ja opettelee työelämän rytmeihin. Suorittajan tuntee itsensä tärkeäksi ja osaksi työyhteisöä. Yhdyskuntapalvelua suorittaessa henkilö sopeutuu niin sanottuun normaaliin elämään säännöllisten työaikojen kautta.

”Henkilökohtainen tuntemus omasta merkittävydestä ja oman elämänsä tärkeydestä tulee näkyväksi. Kokee olevansa osa yhteisöä, yhteisöllisyys. Kannustus- ja tuki oman elämänsä ratkaisuisissa ja päätöksissä antaa uusia näkökulmia ja tuntumaa” V9.

”Säännöllisen työajan merkitys ja vaikutus hyödyttää asiakasta ns. normaalielämään sopeutumisessa. ...hyvä harjoittaa sosiaalista kanssakäymistä, velvollisuuksien noudattamista ja yleistä käytäntöä työelämässä.” V7.

”Luottavainen ja avoin ilmapiiri on auttanut myös asiakkaan yhteisöllisten (perhe) asioiden hoidossa” V4.

Useassa vastauksessa sanottiin, että kun suorittajat valitaan oikeaan paikkaan ja näitä asioita pohditaan yhdessä kolmannen sektorin ja yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa, tuomion suorittaminen on helpompaa. Suorittaja suorittaa tuomionsa mielellään, jos yhdyskuntapalvelun suorittamispaikka on hyvä ja mieluisa.

Muutamassa vastauksessa tuli esille yhteistyön tärkeys. Molempien yhteistyökumppaneiden arvot ja tavoitteet tulee olla vastaajien mukaan samalla tasolla ja pelisäännöt sovittuna, jotta yhteistyö onnistuu asiakkaan eduksi.

”Yhteistyöllä on suuri merkitys. Kolmannen sektorin toimijalla ja viranomaisella tulee olla samansuuntaiset tavoitteet asiakkaan tilanteen parantamiseksi. Asiakkaan ei pidä saada ristiriitaisia viestejä eri työntekijöiltä. Parhaimmillaan yhteistyö sujuu ”yhteistyössä” yhteisiä tavoitteita kurotellessa ja sovittuja keino- ja käyttämällä. Jos eri organisaatioiden työntekijöillä on erilaiset tavoitteet on asiakkaan tilanne aika huono.” V5.

6.3.2 Yhdyskuntaseuraamuksen suorittamisen vaikutus yhteiskuntaan kuntoutumiseen

Vastaajien mielestä tuomion suorittamisella on suuri vaikutus yhteiskuntaan kuntoutumiseen. Leimautuminen ja syrjäytyminen on todella minimaalista jos verrataan vankilatuomioon. Kontakti ihmisiin säilyy ja uusi kontakteja voi luoda tulevaisuutta ajatellen. Myös luottamusta eri viranomaisiin on mahdollisuus luoda. Tuomion suorittaminen siviilissä viestittää tuomion suorittajalle että yhdyskuntapalvelun suorittaminen on ”yhteiskunnallinen käden ojennus (V7)” ja on joku joka välittää ja antaa mahdollisuuden muutokseen. Vastaajien mielestä parhaassa tapauksessa uusien rikosten syntyminen voidaan myös ennaltaehkäistä. Yhdeksi tärkeimmistä vaikutuksista vastauksissa nousi tässäkin tapauksessa työkokemuksen saaminen. Työelämän sääntöjen oppinen ja muiden sääntöjen oppiminen auttavat ottamaan vastuuta omasta tekemisistään ja näin auttavat myös arkielämässä.

Vastaajien mielestä yhdyskuntapalvelun suorittaminen on tärkeää tuen saamisen kannalta. Kun yhdyskuntaseuraamustoimisto ja kolmas sektori tekevät yhteistyötä, asiakkaan saama tuki on kokonaisvaltaista ja laaja-alaista. Molemmilta saa eri näkemyksiä ongelmiinsa. Tuomion suorittaminen auttaa henkilöä ymmärtämään tekonsa seuraamukset ja yhdyskuntapalvelua suorittamalla hänellä on mahdollisuus hyvittää tekonsa ja oppia virheistä ja nähdä elämän rikoksetoman puolen.

Yhdyskuntaseuraamustoimiston rooli tuli esille kuntoutumiseen vaikuttavana tekijänä. Vaikutus riippuu työntekijäresursseista ja yhdyskuntapalvelun suorittamispaikasta.

“...Mitä enemmän yhdyskuntaseuraamustoimistolla on laittaa työntekijäresursseja asiakkaan käyttöön, sitä suurempi vaikutus on. Mikäli asiakkuus on pelkkää toimeenpanon rutiininomaista suorittamista, on vaikutus pienempi. Asiakkaita tulisi auttaa rakentamaan luottamusta viranomaisia kohtaan. Yhdyskuntaseuraamustoimisto on yksi viranomaisista ja asiakkuuksia voi olla useaan eri viran-omaiseen. Saman asiakkaan eri organisaatioiden työntekijöillä tulisi olla yhtenäiset tavoitteet, että asiakkaan kuntoutuminen voisi onnistua. Pelkkä toimeenpanoon keskittyminen ei riitä kuntoutumiseen. ...kuntoutumisen kannalta esim. yhdyskuntapalvelupaikan valinnalla voi olla kuntouttava vaikutus, mutta pelkkä tuntien rutiininomainen suorittaminen tuskin riittää. Paras vaikutus saadaan kun oikea suorittaja pääsee oikeaan paikkaan ja työntekijät tekevät yhteistyötä (myös asiakkaan kanssa) kuntoutumisen eteen” V5.

Vain muutaman vastaajan mielestä he eivät voi tietää vaikutuksesta, eri ihmisiin tuomion suorittamisella on eri vaikutuksia tai vaikka yhdyskuntapalvelun suorittaminen sujuisi hyvin, se ei silti kerro paljoa millaisia vaikutuksia sillä on ollut suorittajaan.

6.3.3 Yhteistyön vaikutus toimintaan

Halusimme selvittää onko yhteistyöstä Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa ollut vaikutusta kolmannen sektorin toimipaikkojen toimintaan. Kuudelle vastaajalle 13:sta ei yhteistyö ollut vaikuttanut toimintaan. Muilla vaikutus vaihteli uusista tuulista hankkeisiin. Yhteistyön myötä kolmannen sektorin toimipaikoilla käy uusia ihmisiä ja sekä työntekijät että asiakkaat saavat uutta juttuseuraa ja uusia tuttavuuksia. Yhteistyökumppaneiden lisääntyminen ja laajentunut ja syventynyt verkostotyö on muokannut joissakin määrin kolmannen sektorin toimijoiden työmuotoja. Yhdyskuntapalvelun suorittajasta on saatu apua arkityön pyörittämiseen kun työpaikan työntekijämäärä ei ole riittänyt. Joissakin tapauksissa suorittaja on jatkanut harjoittelijana. Yhteistyö yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa on synnyttänyt hankkeita ja hankeideoita. Yhdessä yhteistyökumppanit ovat kehittäneet uutta ja kehittäneet entisiä toimintoja.

6.4 Toiminnan ristiriitaisuus ja yhteistyön kehittäminen

6.4.1 Ristiriitaisuus

Halusimme selvittää kolmannen sektorin mielipidettä siitä, että onko yhdyskuntaseuraamustoimiston roolissa ristiriitaa, kun ajatellaan toimiston toimivan

samanaikaisesti rankaisijana ja kuntouttajana. Selvitimme myös roolin ristiriitaisuutta kolmannen sektorin toimijoiden arvoja ajatellen.

Vastaajista kymmenen kolmestatoista oli sitä mieltä, ettei ristiriitaisuutta ole. Muutaman mielestä yhdyskuntaseuraamustoimiston toiminta soveltuu täysin heidän toimintaan ja tukee sitä. Yhdyskuntaseuraamustoimiston toiminta nähdään monipuolisena ja syrjäytyneiden auttamisena takaisin yhteiskuntaan ja työelämään.

Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että ristiriitaisuutta on. Yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa toimiminen pakottaa kolmannen sektorin toimimaan viranomaisroolissa vaikka he eivät sitä ole.

“Me emme ole rankaisemassa tai pakottamassa. Meillä ei ole muuta keinoa kuin motivoida, tukea, kannustaa ja rohkaista. Meidän puoleltamme kontrolli rajoittuu siihen, että yhdyskuntapalvelun suorittajan aikataulu ja päihteettömyys tulee havainnoitua ja mahdolliset rikkeet ilmoitettua työntekijälle. Meillä ei ole viranomaisvastuuta tai -roolia. Käytännön tasolla tällä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että asiakas uskaltaa kertoa hankalista ja vaikeista asioista kolmannen sektorin työntekijälle, vaikka viranomaiselle kerrotaan kaikki parhain päin. Ei välttämättä uskalleta kertoa ihmissuhdeongelmia, päihteiden käyttöä jne. rehellisesti.” V5.

6.4.2 Yhteistyön kehittäminen ja odotukset

Viisi (5) vastaajaa oli sitä mieltä, ettei kehittämisen tarvetta ole yhteistyön kohdalla. Loput kahdeksan (8) haluaisivat enemmän yhteistyötä ja tiedotus tilaisuuksia. Yhteisiä palavereja ja verkostopalavereja, joita pidetään yhdessä asiakkaan kanssa, kaivattiin ja niitä haluttiin pitää tiiviimmin. Yhdyskuntapalvelun suorittajien halutaan lisää ja palveluspäivät voisivat olla pitempiä vastaajien mielestä. Myös yhteisiä hankkeita toivottiin ja yhdyskuntapalvelun vaikuttavuutta muutosprosessiin käsitteleviä tutkimuksia.

Kyselyn vastaajien mukaan omaa työskentelyä etenkin yhdyskuntapalvelua suorittajien kanssa voitaisiin tukea järjestämällä koulutustilaisuuksia yhdyskuntaseuraamuksen lakia, sääntöjä ja muuta asiaan liittyvää koskien. Myös muita tiedotus tai opetus tilaisuuksia olisi hyvä järjestää muutaman kerran vuodessa. Näin voitaisiin välttää erilaiset ongelmatilanteet. Yhteisten asiakkaiden kanssa tulisi sopia yhteisistä toimintatavoista ja tavoitteista, jotka myös asiakas voisi allekirjoittaa. Tässä tulee ottaa vastaajien mielestä huomioon tavoitteiden realistisuus asiakkaan näkökulmasta.

Kaikki vastaajat toivovat yhteistyön jatkuvan samaan malliin.

”Hyvä yhteistyö voisi jatkua edelleen. Olemme mielellämme auttamassa rikoksen poluille eksyneitä takaisin yhteiskuntakelpoisiksi.” V6.

” Jatketaan samaan malliin. Suuret kiitokset heille!!!” V2.

7 Johtopäätökset

Tässä luvussa kokoamme saamamme tulokset yhteen noudattaen tutkimuskysymysten jaottelua. Tutkimuksen tarkoitus oli selvittää Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja sen kanssa yhteistyössä toimivien kolmannen sektorin toimijoiden välistä yhteistyötä, jota tarkastelemme kolmannen sektorin näkökulmasta. Tarkempina näkökohtina käytämme Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin välistä vuorovaikutusta, yhteistyön vaikutusta asiakkaaseen sekä kolmannen sektorin toimijan toimintaan sekä toiminnan aiheuttamia risti-riitaisuuksia ja kuinka yhteistyötä voisi kehittää kolmannen sektorin näkökulmasta.

7.1 Vuorovaikutus

Yhteistyö koettiin Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin välillä jäljempänä mainitun näkökulmasta hyvänä.

Vehviläinen (2002:42) kuvaa verkostotyötä projektiksi, jossa yhteisen asian ympärille on perustettu verkosto ja tässä verkostossa vaihdellaan moniammatillista tietämystä. Projektiksi hän nimesi verkoston, koska se liittyy aina tiettyyn asiaan, toimii aikansa ja loppuu. Moniammatillisuus tuo samalla työhön erilaisia näkökantoja, säännöllisyyttä ja vahvistaa verkostotyön osaamista. (Pesonen 2005: 16-17.)

Kyselyymme vastanneet kuvaavat myös heidän ja Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston välistä yhteistyötä projektina, jossa asiakkuutta valmistellaan huolellisesti, seurataan ja ollaan yhteydessä puolin ja toisin toiminnan aikana ja sen jälkeen. Kaiken kaikkiaan kolmannen sektorin toimijat kuvaavat yhteistyötä vuorovaikutuksellisenä, taitojen ja tietojen jakamisena ja täydentämisenä sekä verkostotyönä. Yhteistyöhön kuuluu vastaajien mukaan myös molempien osapuolten toiminnan kehittäminen, kokeileminen ja suunnitteleminen eli yhteistyön parantaminen. Yhteistyö myös palvelee molempia osapuolia.

Yhteistyö Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa koetaan positiivisena käyttäen termejä helppo, ystävällinen, luonteva ja joustava. Ongelmia ei koettu lähestulkoon olleen ja yhteistyötä kuvattiin muutoinkin mutkattomaksi ja luontevaksi. Näihin ylistäviin kommentteihin liittyvät osaltaan saadut vastaukset yhteistyön sujuvuudesta, kuten sovituisia asioista pysyminen ja hetkellisyys. Yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöitä pidetään myös osana onnistunutta yhteistyötä heidän oman sitoutumisen ja työhön panostamisen kautta. Yhteistyö nähdään myös hoidetun napakasti eivätkä asiat ole jääneet roikkumaan.

Luottamuksellisia välejä kolmannen sektorin toimijan ja yhdyskuntaseuraamustoimiston välillä pidettiin myös tärkeinä yhteistyön kannalta.

Seikkula ja Arnkil (2005:8-9) kuvaavat onnistunutta verkostotyötä molempia puolia täydentäväksi kokonaisuudeksi, jossa osalliset tietävät tehtävänsä ja keneltä voi tarvittaessa kysyä lisätietoa. Osallisten on suotavaa olla myös alansa ammattilaisia, jotka voivat toimia täysinäisesti ja olla yhteistyölle ja asiakkaalle näin avuksi.

Vuorovaikutus koetaan myös hyvänä kolmannen sektorin toimijoiden ja Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston välillä ja vastaukset ovatkin ainoastaan positiivisia. Kuten yhteistyö, myös vuorovaikutusta kuvaillaan avoimeksi, helpoksi, sujuvaksi ja luottamukselliseksi. Yhteisymmärrystä pidetään myös sujuvana ja selvityshalukkuutta painotettiin. Asioita ei siis jätetä kesken tai puoliymmärretyiksi, vaan asiat selvitetään jokaista osapuolta tyydyttävästi ja avoimesti.

Isoherrasen (2008:30) mukaan mikäli yhteistyö jätetään tekemättä silloin kun sitä pitäisi tehdä, voi toimijoiden työ jäädä vajaaksi. Sosiaaliset taidot ovat myös tärkeitä moniammatillista yhteistyötä tehtäessä ja tarvitaan yhteinen kieli (Isoherranen 2008:42). Tämän takia on tärkeää, että yhteistyötä ylläpidetään ja tullaan tavallaan sinuiksi eri toimijoiden kanssa.

Yhteis- ja verkostotyötä ylläpidetään kolmannen sektorien toimijoiden ja Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston välillä kyselyvastausten mukaan asiakasprosessien kautta, mikä tarkoittaa käytännössä yhdyskuntapalvelupaikkojen järjestämisenä sekä yhdyskuntapalvelun suorittamisena kolmannen sektorin toimipisteessä. Prosessiin kuuluu yhteydenotot, sopivien asiakkaiden tarjoaminen palvelupaikoille, yhteydenpito yhdyskuntapalvelun suorittamispäivinä sekä palaverit näihin ja yhdyskuntapalvelun suorittajaan liittyen. Yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin toimijat pitävät yhteistyötä yllä myös tutustumiskäynnein puolin ja toisin sekä erilaisten palaverien kautta. Yhteistyötä ylläpidetään joidenkin toimijoiden osalta myös erilaisten työ- ja ohjausryhmien kautta, joihin molemmilta tahoilta kuuluu osallisia.

Positiivisina puolina Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa kyselyyn vastaajat pitävät avoimuuden ja tiedon jakamisen lisäksi uuden oppimista ja ominen näkökulmien laajentumista. Kolmannen sektorin toimijat ovat saaneet yhteistyön kautta lisättyä myös omaa tunnettavuuttaan ja näin he ovat luoneet lisäksi uusia yhteyksiä laajentaen omia verkostojaan. Yhdyskuntaseuraamustoimiston toimittamien yhdyskuntapalvelua suorittavien puolesta kolmannen sektorin toimijat näkevät tämän kaltaisen tuomion positiivisuuden koskien suorittajan yhteiskuntaan osallistamista ja siihen kiinnittämistä sekä mahdollisuutena

välttää vankilatuomio. Itse suorittajat tuovat toisaalta myös apua ja hyötyä kolmannen sektorin tarjoamille palvelus-paikoille tuoden heille lisää työpanosta.

Kun kaikki kyselyyn vastaajat löytävät Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa yhteistyössä toimimisesta myönteisiä puolia, löytää noin puolet myös vähemmän myönteisiä seikkoja. Pääosa kielteisistä näkemyksistä liittyy yhdyskuntapalvelua suorittavan henkilön motivaation puutteeseen suorittaa meneillään oleva yhdyskuntapalveluksena kunnialla. Vastaajat kritisoivat suorittajien motivaation puutetta, mikä ilmenee esimerkiksi siten, ettei henkilö saavu palvelupaikalle sovittuna aikana, ei pidä kiinni muista sovituista asioista tai suorittajaa ei kiinnosta palvelun suorittaminen lainkaan. Tällaiset tapaukset koetaan ongelmallisina ja palvelupaikan omia resursseja kuluttavana. Vastaajat mainitsevat myös yhteistyön yksipuolisuuden eli että palvelupaikka hoitaa suorittajan palveluksen suorittamisen. Yksi vastaaja mainitsee myös kokevansa yhdyskuntapalvelua suorittavien tuovan mahdollisesti negatiivisia vaikutteita palvelupaikan omille asiakkaille. Vaikutteita saattaa välittyä myös toisinpäin paikan omilta asiakkailta palveluksen suorittajalle. Vastaajista yksi näkee, ettei yhdyskuntaseuraamustoimisto ymmärrä toimipaikan menetelmiä tai toimintatapoja. He kuvaavat heiltä puuttuvan pakotteet, joilla saattaisivat sitouttaa henkilöitä toimintaansa, vaan he voivat käyttää vain kannustamista ja motivointia. Tällä tavoin he kokevat, että yhdyskuntaseuraamustoimistolla on heitä kohtaan epätodelliset odotukset ja että yhdyskuntaseuraamustoimisto pyrkii yksipuolisesti asettamaan heille oman suuntaiset toimintatapansa ja tavoitteensa, joita vastoin he muuten toimivat.

Isoherrasen (2008:29) mukaan erilaisissa systeemeissä on erilaisia osia ja nämä osat vaikuttavat alati systeemin keskinäisiin suhteisiin. Hänen mukaansa systeemi tuottaa lisäksi koko ajan uutta. Myös Seikkulan ja Arnkilin (2005:9) mukaan verkostotyö on antavimmillaan sitä, että yhteistyö tapahtuu avoimesti ja osapuolet täydentävät toisiaan omalla panoksellaan muodostaen näin parhaan mahdollisen lopputulokset.

Näin tapahtuu myös Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin välillä tehtävässä yhteis- ja verkostotyössä. Kolmannen sektorin toimijat kokevat oppivansa uutta, täydentävänsä omaa osaamistaan ja laajentavansa näkökulmiaan. Yhteistyön kautta heille syntyy myös uusia verkostoja ja asiakassuhteita, mikä koetaan positiivisena asiana. Yhdyskuntaseuraamustoimisto ja kolmannen sektorin toimijat ovat lähtökohdiltaan erilaiset toimijat yhteiskunnassa. Seikkulan ja Arnkilin (2005:8) mukaan erilaiset tahot toimintatapoineen lomittuvat toistensa kanssa keskenään tekemässään verkostotyössä ja nämä toimivat sitten yhdessä hyvin toisiaan täydentäen. Toisinaan eri verkostojen yhteensovittaminen on hankalampaa yhtenäiseksi, mutta hankaluudetkin ovat luonnollisia eri toimijoiden lähtökohtien takia. Näin ollen erään vastaajan tuntema huonosti ymmärrettyksi tuleminen on normaalia ja ymmärrettävää.

7.2 Yhteistyön vaikutus asiakkaalle

Kyselyyn vastanneet kokevat yhdyskuntapalvelun hyvänä ja asiakkaalle merkittävänä tuomionsuorittamisen vaihtoehtona. Ainoastaan yhden vastaajan mukaan yhdyskuntapalvelun suorittamisella on vain vähäinen vaikutus suorittajaan. Kolmannen sektorin toimijat näkevät, että on tärkeää pohtia tarkasti, mikä palveluspaikka sopii kullekin suorittajalle. Tällä tavoin tuomion suorittaminen jouhevoituu, suorittajat ovat enemmän motivoituneita suorittamaan yhdyskuntapalveluksensa hyvin ja näin helpottuu myös palveluspaikan tekemä työ suorittajan suhteen. Vastajat kokevat myös edesauttavansa yhdyskuntapalvelun suorittajia tarjoamalla heille sosiaalista tukea näiden elämään. Tämä tapahtuu muun muassa keskustelemalla ja tukemalla suorittajia heidän elämiensä ongelmissa, joita he eivät välttämättä halua jakaa viranomaisten kanssa. Tähdellisenä koetaan lisäksi se, että mikäli yhdyskuntapalvelun suorittajalla on esimerkiksi päihdeongelma ja tuomion suorittamispaikaksi on valikoitunut päihdekuntoutusta tarjoava palveluspaikka, suorittajan on helppoa jatkaa palveluksen jälkeen tässä paikassa päihdekuntoutustaan asiakkaana, saada lisää ohjausta ongelmaansa ja kiinnittyä paikkaan. Samalla myös palveluspaikka saa uusia asiakkaita ja kontakteja. Vastajat korostavat myös, että on tärkeää jotta kolmannen sektorin toimijalla ja yhdyskuntaseuraamustoimistolla on samansuuntaiset arvot ja tavoitteet, jotta yhteistyö sujuu hyvin ja yhdyskuntapalvelun suorittaja ei jäisi kahden tahon kintojen väliin. Kolmas sektori kokee siis tekevänsä hyvää ja tärkeää työtä yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaita kohtaan ja tuntee myös auttavansa näitä asiakkaita.

Kyselyn mukaan yhdyskuntapalvelun suosittamisella nähdään myös paljon myönteisiä vaikutuksia takaisin yhteiskuntaan kuntoutumisen suhteen. Vankilatuomion jättämää leimaa tai sen aiheuttamaa syrjäytymistä tapahtuu yhdyskuntapalvelua suoritettaessa paljon vähemmän. Yhdyskuntapalvelu nähdään tuomiovaihtoehtona myös yhteiskunnan käden ojennuksena ja mahdollisuutena muutokseen muun muassa ennaltaehkäisten uusia rikoksia ja sopeuttamalla suorittajaa työelämään. Yksi yhdyskuntapalvelun merkittävin vaikutus nähdäänkin juuri siinä, kun palvelun suorittaminen tuo suorittajalle työkokemusta ja opettaa tätä työelämän säännöille ja niistä kiinni pitämiselle. Muutaman vastaaja ei osannut ottaa kantaa yhdyskuntapalvelun vaikutukseen suorittajalle. Tietenkin vaikutukset ovat yksilölliset ja vaikutukseen liittyvät henkilöön liittyvät seikat sekä paikka ja sen sopivuus.

7.3 Toiminnan ristiriitaisuus ja yhteistyön kehittäminen

Valtaosa kyselyymme osallistuneista ei kokenut minkäänlaista ristiriitaa koskien yhteistyötä oman tahonsa ja Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa. Osa vastaajista oli jopa sitä mieltä, että yhdyskuntaseuraamustoimiston toiminta soveltuu täydellisesti heidän omaan toimintaansa ja edesauttaa sitä.

Jotta yhteistyö on toimivaa ja mutkatonta, on verkostotyössä tärkeää, että osapuolet puhuvat ja kuuntelevat toisiaan (Seikkula & Arnkil 2005:79). Yhteistyöhön tuovat näkemyksensä sekä yhdyskuntaseuraamustoimiston henkilökunta että kolmannen sektorin toimijat, joilla luonnollisesti voi olla eri lähtökohtaiset ajatukset yhteistyöstä. Asioista voimme vastausten perusteella olettaa, että yhteistyö on sujunut jouhevasti ja eri toimijat ovat voineet tuoda oman näkemyksensä esille vaikka se olisi ollut poikkeava ja näin on päästy eroon mahdollisista ristiriitaisuuksista.

Yksi vastaaja toi kuitenkin esille myös toisenlaisen näkemyksen koskien mahdollisia ristiriitaisuuksia viranomaistahoa edustavan yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin välisessä toiminnassa. Vastauksessa ilmenee, että kolmannen sektorin toimija kokee asiakkaan joskus arkailevan viranomaistahoa muun muassa kertomalla tälle eri tavoin asiansa, kaunistellen, kuin mitä voi kertoa kolmannen sektorin työntekijöille.

On totta, että viranomaisen ja kolmas sektori ovat luonteeltaan erilaisia toimijoita. Tavallisesti ammattilaiset määrittelevät yhdessä, millaista ongelmaa käsittelevät. Tällä tavoin toiminta olisi enemmän järjestyksellistä ja yhteisen asian puolesta olisi helppoa toimia. Yhteisen ongelman määrittely on kuitenkin hankalaa, asia voi punoutua molempien osapuolten suunnalta yhteen, mutta molemmilla toimijoilla on kuitenkin omanlaisensa näkemys ongelmasta. Yhteisen ongelman luominen voi olla hyvinkin hankalaa. Määrittelemällä yhteinen ongelma saatetaan myös kaventaa asian käsittelyn näkökohtia, jotka avartavat asian käsittelyä monitasoisessa työskentelyssä. (Seikkula & Arnkil 2005:32-33.)

Näin ollen on luonnollista, että myös ristiriitaisuutta koetaan. Koska tutkimuksemme vastaukset ovat kauttaaltaan hyvin positiivissävytteisiä, voidaan olettaa yhteistyöhön oltaneen tyytyväisiä, ja näin ei ristiriitojakaan tai muita vastaavia konflikteja koeta olevan tai niitä ei ole. Voi myös olla, että jokainen toki katsoo omasta näkökulmastaan, mutta ymmärtää myös viranomaistahon velvoitteet toiminnalleen.

Kyselyymme vastanneista alle puolet ei kaivannut minkäänlaista kehittämistä koskien heidän ja Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston välistä yhteistyötä. Vajaa kaksi kolmannesta kaipasi tiedotustilaisuuksia ja yhteistyötä enemmän. Lisäksi kaivattiin tiiviimmin pidettäviä verkostopalavereja, joissa asiakas olisi osallisena.

Seikkula ja Arnkil (2005: 29-30) kirjoittavat verkostopalavereista kritisoivaan sävyyn. He muun muassa kertovat, että kun verkostopalavereita alkaa olla harvakseltaan menettävät ne tarkoituksensa ja menevät asioiden toistamiseksi. He pitäisivätkin verkostokokouksia enneminkin verkostotyön suolana ja suuntaisivat muun työskentelyn muuhun kuten yksilötoimintaan.

Tiedotustilaisuuksia kaivattiin koskien muun muassa yhdyskuntaseuraamusta koskevaa lainsäädäntöä, sääntöjä ja muuta toimintaan liittyvää. Tällainen auttaisi ja tukisi toimintaa etenkin sellaisissa paikoissa, joissa henkilökunnan vaihtuvuus on tiuhempaa ja tällä tavoin

koko porukka tai asiaan liittyvät olisivat selvillä mitä yhdyskuntaseuraamus itsessään tarkoittaa ja vaatii. Vastauksissa tosin ilmenee myös, etteivät henkilövaihdokset ole vaikuttaneet merkittävästi yhteistyöhön.

8 Pohdinta

Tutkimusvastauksien mukaan kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyö Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa vaikuttaa sujuvan hyvinkin mallikkaasti. Yhteistyö oli välitöntä ja siihen oltiin kaikin puolin tyytyväisiä. Tämä on hyvä asia jatkoa ajatellen, koska luultavaa on, etteivät yhdyskuntaseuraamusrangaistukset tule tulevaisuudessa ainakaan vähenemään tästä hetkestä.

Kolmannen sektorin toimijat vaikuttivat myös olevan tietoisia yhteiskunnallisesta merkityksestään, mikä tulee verratessa vankilatuomiota yhdyskuntapalvelun suorittamiseen. Useat näkivätkin olevansa hyödyllisiä tarjotessaan palveluspaikkoja tuomiota suorittaville ja näin liittävänsä suorittajat yhteiskuntaan ja opettamalla heille työelämän pelisääntöjä ja niissä pysymistä. Työkokemuksen lisäksi yhdyskuntapalvelu tarjoaa sitä suorittavalle myös säännöllisyyttä ja rytmitystä elämään, mitä asiakkaan omassa ”normaalissa” elämänsä ei välttämättä paljoa ole nähtävissä. Tärkeää on myös se, että mikäli palveluspaikka on esimerkiksi päihde-palveluita tarjoava, voi se tällöin tukea päihdeongelmaista palvelun suorittajaa tämän ongelmassa ja samalla on helpompaa luoda suhdetta, joka mahdollisesti yhdyskuntapalvelun jälkeen jatkuu asiakkuutena paikkaan tai suorittaja voi muutoin jäädä helpommin paikan toimintaan mukaan. Tämä on varmasti tuomiota suorittavalle helpompi tapa aloittaa asiakkuus, kuin mennä toimintaan tai asiakkuuteen itse omatoimisesti mukaan. Kontaktit laajenevat siis moneen suuntaan.

Yksi vastaaja mainitsi vaikutteista, että mahdollisesti heidän asiakkaansa antavat yhdyskuntapalvelua suorittavalle huonoja vaikutteita ja päinvastoin. Tämä on toki mahdollista esimerkiksi tilanteissa, joissa palvelupaikkana on vaikkapa päihdepalveluita tarjoava paikka, joka tarjoaa matalan kynnyksen palveluita ja jonka asiakkaat ovat vasta alussa päihdekuntoutumisessaan. Mikäli tällöin palvelun suorittaja on päihdekuntoutumisessaan jo pidemmällä, voi olla että vanhat päihdeajat palaavat mieleen ja retkahtamisen kynnyksen madaltuu, mikä taas ei oikein edistä hänen päihdekuntoutumistaan. Tällaiset asiat otetaan kuitenkin huomioon paikka-valintoja suunniteltaessa, jolloin pyritään siihen, että paikka tukisi ja olisi kaikin puolin sopiva yhdyskuntapalvelua suorittavalle ja ettei paikasta ainakaan ylimääräistä harmia tulisi kenellekään.

9 Lopuksi

Teimme opinnäytetyön yhteistyössä Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa. Tutkimme heidän ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä kolmannen sektorin näkökulmasta. Hankimme työmme aineiston käyttäen aineistonkeruumenetelmänä kyselylomakkeita ja vastaukset analysoimme käyttäen aineistolähtöistä sisällönanalyysimenetelmää.

Kohtasimme opinnäytetyötä tehdessämme useita haasteita. Ensimmäinen liittyi lomakekyselyymme, joita Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimisto lähetti puolestamme 35 kappaletta. Näistä meille palautui ensimmäisellä kierroksella vain kolme, joten jouduimme laittamaan karhukirjeen vastaamatta jättäneille. Tämäkään ei vielä auttanut meitä tarpeeksi, vaan jouduimme karhuamaan vastauksia vielä toisen kerran, tällöin lopullisten vastauksien määrä oli 13. Otanta on siis suhteellisen pieni, mutta toisaalta määrällisesti riittävä. Vastaukset itsessään olivat melko ytimekkäitä ja samankaltaisiakin toistensa kanssa. Hajontaa ei ollut paljoa, joten tulokset ovat näiden vastauksien osalta melko yhtenevät. Aluksi ajatuksenamme oli, että olisimme käyttäneet lomakkeiden lisäksi teemahaastattelua, mutta suunnitelmavaiheessa meitä ohjattiin valitsemaan vain yksi tiedonkeruutapa, jotta tutkimuksemme ei rönsyilisi liikaa. Täten päädyimme lomakekyselyihin, jotka mahdollistivat kyselyn suorittamisen suuremmalle otannalle ja alueeksi saimme koko Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston toimialueen.

Koska jouduimme karhuamaan vastauksia useamman kerran, vaikutti se myös aikataulutukseemme, joka venyi ja venyi vastauksia odotellessa. Tällöin myös motivaatio koko opinnäytetyötä kohtaan alkoi laskea ja työ alkoi tuntua loputtomalta. Aloitimme opinnäytetyön tekemisen maaliskuussa 2011 ja saimme sen lopulta tehtyä lopulliseen versioon huhtikuun 2012 lopulla.

Opinnäytetyön tekeminen yhdessä toisen opiskelijan kanssa oli väillä haastavaa. Suurin haaste oli se, että asuimme prosessin aikana eri kaupungeissa. Kirjoittaminen sujui suurimmaksi osaksi yksin, ja lähetimme omia tuotoksiamme toisillemme internetin välityksellä. Koska molemmilla on eri kirjoitusohjelmat koneella, tekstin teknisten asioiden kanssa oli hiukan ongelmia. Sovimme päiviä, joiden aikana molemmat ovat koneella ja juttelimme messenger-ohjelman välityksellä toisillemme. Onnistuimme kuitenkin omasta mielestämme opinnäytetyön tekemisessä hyvin ja saimme sovittua omat vastuualueet tasapuolisesti.

Opinnäytetyön tekeminen oli opettavaista ja saimme kokea itsekkin yhteistyötä käytännössä toimiessamme yhteistyössä Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa. Etenkin työn alkuvaiheessa vierailimme useasti palavereissa Kuopiossa ja myöhemmin olimme sähköposti-

ja puhelinyhteydessä puolin ja toisin. Opimme myös, etteivät asiat aina suju omien suunnitelmien mukaan, mutta sitten ei auta kuin muuttaa suunnitelmaa tilanteen mukaiseksi. Lisäksi saimme kokemusta kyselylomakkeen tekemisestä toimeksiantajamme toiveiden mukaisesti, jotta voisimme tuottaa heille parhaan mahdollisen tutkimuksen. Tutustuimme myös analyysimenetelmänä meille uuteen tapaan tulkita aineisto eli aineistolähtöiseen sisällönanalyysimenetelmään.

Lähteet

Eskola, Jari. Suoranta, Juha. 2003. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Helander, Voitto. 1998. Kolmas sektori. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Isoherranen, Kaarina. 2008. Yhteistyön uusi haaste - moniammatillinen yhteistyö. (26-48.) Teoksessa Enemmän yhdessä - Moniammatillinen yhteistyö. Isoherranen, Kaarina. Rekola, Leena. Nurminen, Raija. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Järvinen, Minna. 2006. Asiakas-työntekijäsuhteen dialoginen arviointi kriminaalihuollossa, Rikosseuraamusviraston julkaisuja 1/2007. Vammalan kirjapaino oy

Kananen, Jorma. 2008. Kvali, Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino

McGarry, Peggy. Ney, Becky. 2006. Getting it right. Collaborative Problem Solving for Criminal Justice. Center for Effective Public Policy.

Metsämuuronen, Jari. 2006. Laadullisen tutkimuksen perusteet. (80-148.) Teoksessa Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Metsämuuronen, Jari. (toim.). Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Mäkinen, Olli. 2006. Tutkimusetiikan abc. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.

Pesonen, Arja . 2005. Asiantuntijuus ja osaaminen sosiaali- ja terveystieteiden mielenparvetyössä : pari-, tiimi- ja verkostotyö sekä muutos ja työssä jaksaminen. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, (Multiprint).

Pihlaja, Ritva. 2010. Kolmas sektori ja julkinen valta. Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimusjulkaisut, nro 61. Vammalan kirjapaino Oy, Sastamala 2010.

Seikkula, Jaakko. Arnkil, Tom Erik. 2005. Dialoginen verkostotyö. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Seikkula, Jaakko. Arnkil, Tom Erik. 2009. Dialoginen verkostotyö. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Tuomi, Jouni. Sarajärvi, Anneli. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vehviläinen, Jukka. 2002. Moniammatillinen nuorisotyö : yksinäisten sankareiden ajasta tiimi-työhön. Kauniainen : Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Internet-lähteet

Kevama oy:n internet sivut
<http://www.kevama.fi/> Viitattu 14.10.2011.

Kuopion Settlementti Puijola ry:n internet sivut
<http://www.puijola.net/index.php> Viitattu 14.10.2011.

Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston internet sivut.
<http://www.rikosseuraamus.fi/15277.htm>. Viitattu 8.8.2011.

Kriminaalihuollon ja vankeinhoidon vuosikertomus 2004. Rikosseuraamuslaitoksen internetsivut.

<http://www.rikosseuraamus.fi/uploads/tog6a4y4mx.pdf> Viitattu 12.4.2012.

Mahku-projektin internet sivut

http://www.puijola.net/mahku/?Mahku_

Mahku-projektin internet sivut

http://www.puijola.net/mahku/?Mahku_projekti Viitattu 14.10.2011.

Rikosseuraamusviraston muistio. Rikosseuraamuslaitoksen internetsivut.

<http://www.rikosseuraamus.fi/uploads/w7wl7ji5q4.pdf> Viitattu 12.4.2012.

Rikosseuraamuslaitoksen internet sivut, nuorisorangaistus.

<http://www.rikosseuraamus.fi/15137.htm>. Viitattu 8.8.2011.

Rikosseuraamuslaitoksen internet sivut, yhdyskuntapalvelu.

<http://www.rikosseuraamus.fi/15139.htm>. Viitattu 8.8.2011.

Rikosseuraamuslaitoksen internet sivut, ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonta.

<http://www.rikosseuraamus.fi/15136.htm>. Viitattu 8.8.2011.

Rikosseuraamuslaitoksen internet sivut, ehdonalainen vapaus.

<http://www.rikosseuraamus.fi/53819.htm>. Viitattu 8.8.2011.

Rikosseuraamuslaitoksen strategia 2011-2020. Rikosseuraamuslaitoksen internetsivut.

<http://www.rikosseuraamus.fi/uploads/ezg5sofwogs0.pdf> Viitattu 13.4.2012

Sirkkulanpuiston toimintayhdistys ry:n internet sivut

<http://sirkkulanpuisto.nettisivut.fi/> Viitattu 14.10.2011.

Tukeva-työvalmennussäätiön internet sivut

<http://www.kuopionseuduntyoalennus.fi/> Viitattu 14.10.2011.

Työterapinen yhdistys ry:n internet sivut

<http://www.tyoterapinen.net/> Viitattu 14.10.2011.

Yhteistyöllä palveluketjuun - aluekohtaiset mallit. Yh-teistyössä rikoksettomaan elämään - hankkeen loppuraportti. Rikosseuraamusviraston monisteita 7/2005. Rikosseuraamuslaitoksen internetsivut.

<http://www.rikosseuraamus.fi/uploads/dswt35bsu.pdf> Viitattu 12.4.2012.

ViaDia Pohjois-Savo ry:n internet sivut

<http://www.kuopionvapis.fi/viadia-ps/tietoa.php> Viitattu 14.10.2011.

Liitteet

Liite1 Tutkimustiedote

TUTKIMUSTIEDOTE JA KYSELYYN OSALLISTUVAN SUOSTUMUS LOMAKEKYSELYYN

Hei!

Opiskelemme rikosseuraamusalan sosionomiksi Laurea-ammattikorkeakoulussa. Olemme tekemässä opinnäytetyötä Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin yhteistyöstä. Haluamme selvittää kolmannen sektorin mielipiteitä ja näkemyksiä yhteistyön toimivuudesta, sen vaikuttavuudesta asiakkaan elämään sekä yhteistyön kehittämisestä. Tavoitteena on tuottaa Kuopion yhdyskuntaseuraamustolle tietoa, jonka avulla he voivat kehittää yhteistyön tekemistä sekä tuoda ilmi kolmannen sektorin näkemys yhteistyöstä.

Vastausaikaa kyselyihin on toukokuun 2011 loppuun asti ja toivomme Teidän postittavan kyselyt takaisin meille 1.6.2011 mennessä. Käytämme kyselyssä avoimia kysymyksiä, joihin toivomme Teiltä kattavia vastauksia.

Kirjeessä on mukana palautuskuori osoitteineen ja postimaksu on maksettu puolestanne.

Vastaukset ovat ainoastaan tutkimuksen tekijöiden käytössä vain kyseistä opinnäytetyötä varten. Yksittäisen henkilön tunnistamista mahdollistavia tietoja ei käytetä kirjallisessa raportissa. Aineisto tuhotaan heti opinnäytetyön hyväksymisen jälkeen. Kyselyyn vastaajan suostumuksella voidaan käyttää suoria lainauksia hänen lausunnoistaan.

Osallistuminen on vapaaehtoista.

- Suostun kyselyyn

- Suostun lausuntojen lainaukseen

Allekirjoitus nimen selvennys

Paikka ja aika _____ / _____ 2011

Yhteistyöstä kiittäen

Jonnamari Isohanni

Päivi Tirkkonen

Liite 2 Esitietolomake

Esitiedot

Toimipaikka ja sen kuvaus

Koulutus

Kauan olet ollut töissä kyseisessä paikassa?

Millä tavalla olet ollut mukana yhteistyössä?

---

3. Millaisena koette vuorovaikutuksen Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa?

---

4. Millä tavalla yhteistyötä on ylläpidetty sekä teidän että Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston puolelta?

---

5. Onko yhdyskuntaseuraamustoimiston rangaistuksen täytäntöönpano roolissa ristiriitaa teidän toimintanne ja toimintamuotojen kanssa - ja jos on, millaista?

Liite 4 Karhukirje

Hyvä vastaanottaja

Olemme Laurea ammattikorkeakoulun opiskelijoita tekemässä opinnäytetyötä Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin yhteistyöstä. Olemme postittaneet teille 3.5.2011 kyselylomakkeen suostumuslomakkeen ja esitietolomakkeen kera sekä valmiin kirjekuoren takaisin postitusta varten. Vastausaikaa oli 1.6.2011 asti. Tähän mennessä 19.6.2011 olemme saaneet vastauksia 3/35.

Toivomme teidän vastaavan kyselyymme niin pikaisesti kuin mahdollista. Mikäli kyselymme on niin sanotusti hukkunut, voimme lähettää teille uuden joko sähköpostilla tai postitse.

Kiitos vaivannäöstänne.

Jonnamari Isohanni
Päivi Tirkkonen

Yhteydenotto
jonnamari.isohanni@laurea.fi
paivi.tirkkonen@laurea.fi

Liite 5 Karhukirje

Vantaa 27.9.2011

Hei

Lähestyimme teitä viime keväänä lomakekyselyllä ja kesällä karhukirjeellä koskien Kuopion yhdyskuntaseuraamustoimiston ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä.

Emme ole saaneet vastaustanne kyselyyn, joten pyydämme teiltä vastausta vielä kerran.

Voitte palauttaa keväällä lähettämämme kyselyn sen mukana tullessa vastauskuoressa. Mikäli aikaisempi kysely on kadonnut, lähetämme teille mielellämme uuden esimerkiksi sähköpostitse. Uutta kyselyä voitte pyytää osoitteistamme jonnamari.isohanni@laurea.fi tai paivi.tirkkonen@laurea.fi.

Vastausten toivomme olevan perillä 10.10.2011 mennessä ja korostamme vielä vastauksenne olevan meille tärkeä!

Ystävällisin terveisin

Jonnamari Isohanni ja Päivi Tirkkonen